

155.5
พ ๒437
ร 3

2

การศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองของเด็กวัยรุ่น
ที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก

ปริญาพนธ์
ของ
บุญวดี เพชรรัตน์

๒๗ พ.ค 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กรกฎาคม 2527
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

178401
๒ ๔๔211

การศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองของเด็กรุ่น
ที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก

บทคัดย่อ
ของ
บุญวดี เพชรรัตน์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กรกฎาคม 2527

การศึกษาวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก เมื่อจำแนกตามวัย เพศ และวิธีการอบรมเลี้ยงดู และเปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองของเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางครอบครัวของบิดามารดาเหมือนกัน โดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างวัย เพศ และวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา

กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ จำนวน 240 คน ซึ่งอาศัยอยู่กับบิดามารดา และเป็นเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยกซึ่งอาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดาเท่านั้น จำนวน 240 คน โดยเด็กวัยรุ่นเหล่านี้กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2526 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 โรงเรียน และมีอายุระหว่าง 13 - 18 ปี มีฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาในระดับปานกลาง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้มาโดยวิธีการสุ่มแบ่งชั้นหลายชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่

- แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- แบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา
- แบบสอบถามทัศนคติต่อการมีคูครอง

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าโดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสองกลุ่มตัวอย่างด้วย t-test และวิเคราะห์ความแปรปรวนแล้วเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสามกลุ่มตัวอย่างผลการวิจัยปรากฏว่า

เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคูครองไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า เด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองเกินไปมีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองของเด็กวัยรุ่นที่มาจากรอบครัวที่มีสถานภาพทางครอบครัวของบิดามารดาเหมือนกัน เมื่อจำแนกตามวัย เพศ และการอบรมเลี้ยงดูพบว่า

เด็กวัยรุ่นที่มาจากรอบครัวสมบูรณ์ที่มีช่วงวัยเดียวกัน แต่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาด้านการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน พบว่า เด็กวัยรุ่นที่มาจากรอบครัวสมบูรณ์ เพศชาย และเพศหญิง ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

ส่วนเด็กวัยรุ่นที่มาจากรอบครัวแตกแยก พบว่า ทั้งเด็กวัยรุ่นตอนต้น และเด็กวัยรุ่นตอนกลาง เพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาด้านการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน พบว่า เด็กวัยรุ่นเพศชายซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับเด็กวัยรุ่นเพศหญิง นอกจากนั้นยังพบว่า เด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบทอดทิ้งมีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน

A COMPARATIVE STUDY OF THE ATTITUDE TOWARDS MARRIAGE
LIFE OF THE ADOLESCENTS BROUGHT-UP IN THE INTACT
HOMES AND THE BROKEN HOMES

AN ABSTRACT

BY

BOONVADEE PETCHARATANA

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

July 1984

The purposes of the study were to compare the attitude towards marriage life of the adolescents bringing - up in the intact homes and the broken homes and to compare the attitude towards marriage life of the adolescents who were brought - up in the same marital status family with following dependent variables, sex, ages and rearing methods.

The final samples were 240 Mattayom Suksa 1 - 6 adolescents bringing - up in the intact homes and 240 Mattayom Suksa 1 - 6 adolescents bringing - up in the broken homes from 8 government secondary schools, Department of General Education, located in the Bangkok Metropolis in the 1983 academic year. These adolescents in the samples were 13 - 18 years old and middle economic status. Multistage random sampling were used for collecting the samples

Three groups of questionnaires were used

- Personal data
- Rearing method
- Attitude towards marriage - life

Data analyse with t-test and analysis of variance with Scheffé's method of multiple comparisons.

The results of the study showed that the attitude towards marriage life of the adolescents from the intact homes and the broken homes are not different.

In comparison marriage life attitude of the female adolescents who were brought up in the intact homes and the broken homes, it was found that the marriage life attitude of these two groups are different.

In comparison marriage life attitude of the adolescents with different parents' marital status but having the same rearing method, it was found that the marriage life attitude of the adolescents with different parents' marital status but having the over protection rearing are different.

In comparison marriage life attitude of the adolescents from the broken homes, it was found that male and female adolescents not only the early adolescents but the middle adolescents are different.

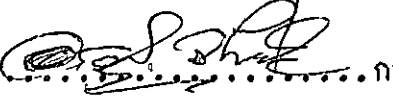
In comparison marriage life attitude of the adolescents with the same parents' marital status and the same adolescents' sex but having different rearing methods, the analysis showed that marriage life attitude of the male and female adolescents from the intact homes with reject rearing method and democracy rearing method are different the same as the female adolescents from the broken homes. The finding also revealed that the marriage life attitude of the female and male adolescents from the broken homes with democracy rearing method and the over protect rearing method are different.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณา
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

.....ศาสตราจารย์.....ประธาน
..........กรรมการ
.....กรรมการ

.....ศาสตราจารย์.....ประธาน
..........กรรมการ
..........กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมควร อภัยพันธุ์ และอาจารย์อาวุธ วัฒนสิน ที่กรุณาให้คำปรึกษาและขอแนะนำตลอดระยะเวลาในการทำปฏิญานีพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ และอาจารย์ พรจันทร์ เจียรอดิศักดิ์ ที่กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำในการศึกษาค้นคว้า ครั้งนี้

ขอขอบคุณคณะกรรมการและนักเรียนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอันได้แก่ โรงเรียนพุทธจักรวิทยา โรงเรียนราชวินิต บางแก้ว โรงเรียนวัดนายโรง โรงเรียน บึงทองหลวงพิทยฯ โรงเรียนสายน้ำผึ้ง โรงเรียนจันทน์ประดิษฐวิทยาคม และโรงเรียน เทพศิรินทร์ ตลอดจนคุณสุปรียา อันทิวโรทัย คุณพรพิมล เพ็ญญะ คุณเปรมศรี ทริยาภรณ์กุล และคุณสุทธินุช สุขสุทธิพันธ์ ที่กรุณาอนุเคราะห์ และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูลเป็นอย่างดียิ่ง

และขอขอบคุณ คุณจเร เพชรรัตน์ ที่ให้กำลังใจ กำลังทรัพย์ และช่วยเหลือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นอย่างเต็มที่ตลอดมา

ประโยชน์อันใดที่จะได้รับจากปฏิญานีพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาผู้มีพระคุณ อันได้แก่ ปิตามารดา และครูอาจารย์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และอบรมสั่งสอน ผู้เขียนมาจนบัดนี้

บุญวาที เพชรรัตน์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนา	1
	ภูมิหลัง	1
	จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	7
	ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า	7
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	7
	นิยามศัพท์เฉพาะ	9
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
	ความหมายของการมีคูครอง	12
	เอกสารและงานวิจัยในประเทศ	13
	เอกสารและงานวิจัยในต่างประเทศ	17
	ความหมายของทัศนคติ	19
	ทัศนคติในการมีคูครอง	22
	สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	29
3	วิธีดำเนินการในการศึกษาค้นคว้า	33
	กำหนดกลุ่มตัวอย่าง	33
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	38
	การรวบรวมข้อมูล	45
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	67
ความมุ่งหมายของการศึกษาก่อนหน้า	67
สมมุติฐานในการศึกษาก่อนหน้า	67
ขอบเขตของการศึกษาก่อนหน้า	70
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	71
วิธีการในการศึกษาก่อนหน้า	72
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
อภิปรายผลการวิจัย	76
ข้อเสนอแนะ	85
บรรณานุกรม	88
ภาคผนวก	95

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำนวนห้องเรียนในแต่ละระดับชั้นเรียน	34
2 แสดงกลุ่มตัวอย่างของเด็กวัยรุ่นที่ไม่มาจากครอบครัวแตกแยก ตามวิธีการอบรมเลี้ยงดู	36
3 แสดงกลุ่มตัวอย่าง	37
4 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มาจาก ครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก	50
5 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มาจาก ครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกเมื่อจำแนกตามช่วงวัย ...	51
6 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มาจาก ครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกเมื่อจำแนกตามเพศ	52
7 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มาจาก ครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกเมื่อจำแนกตาม วิธีการอบรมเลี้ยงดู	53
8 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มาจาก ครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกที่มีช่วงวัยและเพศ เหมือนกัน	54
9 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองของเด็กวัยรุ่นตอนต้นและเด็กวัยรุ่น ตอนกลางที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์โดยเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างเพศ	55
10 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองของเด็กวัยรุ่นเพศชายและเด็กวัยรุ่น เพศหญิงที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์โดยเปรียบเทียบระหว่างช่วงวัย .	56

11	เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีบุตรของ เด็กวัยรุ่นตอนต้นและเด็กวัยรุ่น ตอนกลางที่มาจากครอบครัวแตกแยก โดยเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างเพศ	57
12	เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีบุตรของ เด็กวัยรุ่นเพศชาย และเด็ก วัยรุ่นเพศหญิงที่มาจากครอบครัวแตกแยกโดย เปรียบเทียบความ แตกต่างระหว่างวัย ..	58
13	วิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติต่อการมีบุตรระหว่าง เด็กวัยรุ่นเพศชายที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ซึ่งได้รับการอบรม เลี้ยงดูที่แตกต่างกัน	59
14	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของทัศนคติ ต่อการมีบุตรของ เด็กวัยรุ่นเพศชายที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน	60
15	วิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติต่อการมีบุตรระหว่างเด็กวัยรุ่น เพศหญิง ที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ แตกต่างกัน	61
16	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของทัศนคติ ต่อการมีบุตรของ เด็กวัยรุ่นแม่เพียง ที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน	62
17	วิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติต่อการมีบุตร ระหว่างเด็ก วัยรุ่นเพศชายที่มาจากครอบครัวแตกแยก ซึ่งได้รับการอบรม เลี้ยงดูที่แตกต่างกัน	63
18	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของทัศนคติ ต่อการมีบุตรของ เด็กวัยรุ่นแม่เพียง ที่มาจากครอบครัวแตกแยก ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน	64

19	วิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติต่อการมีคูครองระหว่างเด็กวัยรุ่น เพศหญิงที่มาจากครอบครัวแตกแยก ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดู ที่แตกต่างกัน	65
20	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของทัศนคติ ต่อการมีคูครองของเด็กวัยรุ่นเพศหญิง ที่มาจากครอบครัวแตกแยก ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน	66

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมที่มีขนาดเล็กที่สุด แต่มีความสำคัญยิ่งที่จะทำให้สถาบันทางสังคมอื่น ๆ ดำรงอยู่ได้ นั่นทวน สุชาโต (นั่นทวน สุชาโต 2518 : 126) ได้กล่าวว่า ครอบครัวเป็นสถาบันเบื้องต้นที่สำคัญในการถ่ายทอดและดำรงลักษณะค่านิยม บรรทัดฐาน ทศนคติ ขนบธรรมเนียมประเพณีทางสังคม สืบทอดมายังคนรุ่นต่อ ๆ ไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อแนวปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่เขาจะแสดงออกไปในอนาคตด้วย เทรนดิส (Triandis. 1971 16) เชื่อว่า พฤติกรรมหรือการปฏิบัติของมนุษย์นั้น เป็นผลมาจากทศนคติ ความรู้สึก บรรทัดฐานทางสังคมและความคาดหวังในผลที่จะได้รับจากการปฏิบัติหรือหลังจากได้กระทำพฤติกรรมนั้น ๆ

เนื่องจากความสำคัญของสถาบันครอบครัวดังกล่าว ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในครอบครัวคือบิดามารดา โดยเป็นผู้วางรากฐานการพัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมให้กับสมาชิกใหม่ในครอบครัว ผู้ที่เป็นบิดามารดาจึงควรตระหนักในบทบาทของตนและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ทำให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ มีทศนคติ ความรู้สึก ความเชื่อ มีค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีต่อไป และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมต่อไปได้อย่างมีความสุข ซึ่งชัยนาถ นาคบุปผา (ชัยนาถ นาคบุปผา 2515 : 44) กล่าวว่า "ครอบครัวที่ให้ความผาสุกและมีสิ่งแวดล้อมที่ดี จะเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เด็กเจริญเติบโตไปได้อย่างดี มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ใฝ่อย่างเหมาะสม" และนันทิกา แยมสรวล (นันทิกา แยมสรวล 2522 : 16) ก็ได้สนับสนุนให้ความสำคัญของบิดามารดาว่า บิดามารดามีอิทธิพลต่อเด็กอย่างมาก ทั้งด้านความรู้สึกนึกคิด ทศนคติ

และการประพฤติปฏิบัติตัวของเด็กมากกว่าคนอื่น ๆ แม้ว่าเด็กจะเจริญเติบโตขึ้น และมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นมากขึ้นก็ตาม ความรู้สึกนึกคิด ทักษะคติและแบบแผนพฤติกรรม ที่ได้รับมาจากทางบ้านก็ยังมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กอยู่ จึงเห็นได้ว่าถ้าครอบครัว มีความสงบสุข มีบิคารมารการรักใคร่ปรองดองกัน เห็นความสำคัญของการมีชีวิตรอบครัว แล้ว ความอบอุ่น ความมั่นคงปลอดภัยก็เกิดขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อเด็ก เนื่องจาก เขาได้รับการวางรากฐานด้านความรู้สึกนึกคิด ทักษะคติ ค่านิยมในด้านต่าง ๆ ที่ เหมาะสมโดยไม่รู้สึกตัว ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นแนวทางในการแสดงออกของบุคคลหรือ การปฏิบัติของเด็กต่อไป

ในทางตรงกันข้าม หากชีวิตรอบครัวของบิคารมารการมีแต่ขัดแย้ง ทะเลาะ เบาะแว้งไม่สงบสุข ซากความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตรอบครัว จนเมื่อถึงจุด ๆ หนึ่ง ที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือต่างฝ่ายต่างไม่สามารถจะอดทนต่อไปอีกได้ ความแตกร้างใน ครอบครัวย่อมจะเกิดขึ้นจนกลายเป็นการหย่าร้างหรือแยกทางกันในที่สุด การหย่าร้าง หรือการแยกทางกันก่อให้เกิดความตึงเครียดกับบิคารมารการโดยที่จะต้องเผชิญกับการ ปรับตัวต่อสถานการณ์ใหม่ต่าง ๆ และประการสำคัญคือปัญหาการหย่าร้างหรือแตกแยก ยังมีผลต่อเด็กทั้งด้านความรู้สึก ทักษะคติและพฤติกรรมการแสดงออกซึ่งเกิดจากการ ได้รับรู้เหตุการณ์ที่ไร้ความสุขก่อนและหลังการแตกแยกของบิคารมารการซ้ำ ๆ วันแล้ว วันเล่า ซึ่งแอลเลอร์ (Allers. 1980 20) ได้กล่าวถึงปัญหาการหย่าร้าง ในสหรัฐอเมริกาว่ามีเด็กจำนวนเกือบล้านคนในสหรัฐอเมริกาที่ต้องตกอยู่ในภาวะ ความตึงเครียด เนื่องจากสภาวะแวดล้อมและความรู้สึกภายในตัวเด็กเอง เพราะ ครอบครัวย่อมมีการหย่าร้างเด็ก ๆ ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ ทำให้เด็ก ต้องเรียนรู้ที่จะต้องเผชิญกับปัญหาความยุ่งยากใจเหล่านั้นเป็นต้นว่า เมื่อเขาได้ยิน บิคารมารการทะเลาะกันตะโกนใส่หน้ากัน พูดถึงการหย่าร้างคว้ายารมณโกรธแค้นและ เมื่อหย่าร้างแล้ว บิคาหรือมารการที่เด็กอยู่ด้วยมีการนัดพบกับคุณใหม่ มีการเลี้ยง สักสรกัน รายได้ที่ลดลง การมีระบบระเบียบใหม่ของบ้านเกิดขึ้น หรือแม้แต่การมี

น้องใหม่เมื่อบิดาหรือมารดาแต่งงานกับคุณใหม่ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุของความตึงเครียดที่เด็กต้องรับรู้และเก็บไว้ในประสบการณ์ชีวิตของเขา เบิร์นไซด์ และคนอื่น ๆ (Burnside and others. 1979 : 61) กล่าวว่า "ปัญหาการหย่าร้างหรือการมีบิดาหรือมารดาเพียงคนเดียว (Single Parent) จะมีผลต่อการทำหน้าที่ของบิดามารดา ทำให้เด็กรู้สึกไม่ปลอดภัย รู้สึกผิดและกลัว" และจรรยา สุวรรณทัต (จรรยา สุวรรณทัต 2510 : 19) ยังได้ชี้ให้เห็นว่า "ผลอันเกิดจากการหย่าร้างในครอบครัวจะกระทบกระเทือนต่อทัศนคติ การมองดูโลก และชีวิตของเด็กเป็นอย่างมาก ในระยะแรก ๆ ผลอันนี้คล้ายกับว่าไม่มีความสำคัญแต่อย่างใด แต่ต่อมาภายหลังอาจเป็นผลเสียต่อบุคลิกภาพของเด็กหลายอย่างรวมทั้งการกระทบกระเทือนต่อการตัดสินใจของเด็กในการเลือกคู่ครองของตนในอนาคต และเด็กที่ประสบปัญหาจากการหย่าร้างของบิดามารดา มักมีปัญหามากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกันอย่างปกติสุข" ส่วนทิตยา สุวรรณขุและคนอื่น ๆ (ทิตยา สุวรรณขุ และคนอื่น ๆ 2516 : 215) กล่าวว่าประสบการณ์ที่บุคคลเคยมีมาก่อนเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะมีผลต่อการรับรู้ครั้งใหม่อยู่มาก ยิ่งบุคคลนั้นได้รับรู้มองเห็นเหตุการณ์ในครั้งนั้นอย่างชัดเจน หนักแน่นเพียงใด ก็จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการกระทำของเขามากขึ้นเพียงนั้น

จากความเปลี่ยนแปลงด้านสังคม เศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของบุคคลในปัจจุบัน ทำให้เกิดภาวะความตึงเครียดทางจิตใจแก่บุคคลมากขึ้น และจากความเปลี่ยนแปลงด้านกานินยมและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในสังคม มีการยอมรับพฤติกรรมการหย่าร้างมากขึ้นกว่าอดีตที่ผ่านมา ทำให้สถิติการหย่าร้างเพิ่มมากขึ้น ซึ่ง สมาร์ท และ สมาร์ท Smart and Smart. 1976 : 190) ได้รายงานไว้ว่า อัตราการหย่าร้างในสหรัฐอเมริกาได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับร้อยปีที่ผ่านมา โดยพบว่า เกือบทุกมลรัฐในสหรัฐอเมริกามีการหย่าร้างเกิดขึ้น 1 คู่ต่อคู่สมรส 3 คู่ และยังพบว่า ในบางแห่งมีการหย่าร้างถึง 1 ใน 2 ของคู่สมรส ทั้งนี้ได้รวมถึงการแยกกันอยู่ของ

สามีภรรยาซึ่งมิได้แจ้งตามกฎหมาย และพบว่าสถิติการหย่าร้างมีแนวโน้มจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งอาจพิจารณาได้จากสถิติการหย่าร้างของประเทศสหรัฐอเมริการะหว่างปี 1935 - 1974 มีจำนวนคู่สมรสที่หย่าร้างคิดเป็นร้อยละ .17 - .45

สำหรับประเทศไทยจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข 2526 : 54 อ้างอิงมาจาก ประมวลสถิติประจำปี 2521 - 2525 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กองปกครองและทะเบียน กระทรวงมหาดไทย) พบว่าอัตราส่วนการหย่าร้างของประชากรไทยจากการจดทะเบียนหย่าในช่วงปี 2520 - 2525 เป็นดังนี้

ปี	การจดทะเบียนสมรส	การจดทะเบียนหย่า	ร้อยละของการหย่า/การสมรส
2525	317,465	24,095	7.59
2524	314,655	27,363	8.01
2523	305,588	24,922	8.16
2522	285,461	22,485	7.88
2521	291,501	20,356	6.98
2520	281,111	17,616	6.27

ที่มา : ประมวลสถิติประจำปี 2520 - 2525 สำนักงานสถิติแห่งชาติ
กองปกครองและทะเบียน กระทรวงมหาดไทย

จากสถิติที่เพิ่มขึ้นของอัตราการหย่าร้างดังกล่าว ชี้ให้เห็นถึงสภาพทางสังคมต่าง ๆ ที่จะเป็นผลเสียหายตามมามากมาย เพราะปัญหาการแตกแยก หรือหย่าร้างของบิดามารดาไม่ได้จะมีผลเฉพาะในปัจจุบันเท่านั้น แต่จะเป็นผลต่อสภาพจิตใจ

ความรู้สึก ตลอดจนทัศนคติและการมองโลกของบิดามารดาและเด็กที่เกิดมาในระยะยาวด้วย โดยเฉพาะเด็กซึ่ง โสภา ชูพิกุลชัย และคนอื่น ๆ (โสภา ชูพิกุลชัย และคนอื่น ๆ 2518 : 79 - 80) กล่าวว่า "ปัญหาการแตกแยก หรือการหย่าร้างถือว่าเป็นปัญหาที่ทำร้ายจิตใจของเด็กอย่างยิ่งและถือว่าเป็นความโชคร้ายของเด็ก เพราะเด็กไม่ได้มีส่วนรู้เห็น หรือเป็นต้นเหตุของปัญหาการทะเลาะวิวาทนั้นเลย แต่ต้องมารับกรรม เพราะเหตุนี้มากที่สุด เด็กจะมีความว่าเหว มีปมค้อย และรู้สึกว่าตนไร้ค่า เด็กบางคนอาจเจ็บขริบไม่สมาคมกับใคร แต่เด็กบางคนอาจชอบแสดงตัว เอะอะเกร เก้าวร้าว มากเกินควร เพื่อชดเชยความกดดันที่ตนได้รับจากที่บ้าน"

สถิติการหย่าร้างหรือการแตกแยกของบิดามารดาที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ เช่นนี้ หมายถึงจำนวนเด็กที่มีปัญหาจากเหตุการณ์ดังกล่าวเพิ่มขึ้นด้วย โดยที่เด็กจะพยายามหาทางออกของตน ถ้าเด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีผู้ให้ความช่วยเหลือแนะนำ ทำให้เด็กไม่รู้สึกว่าเหว' ินไป เด็กอาจจะปรับตัวได้ดี ไม่มีปัญหามากนัก แต่ถ้าเด็กตกอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีอันตราย อาจถูกชักจูงไปสู่ทางที่เป็นอบายมุขได้ง่ายจนเป็นปัญหาสังคมในที่สุด เช่น จากการรายงานของคณะกรรมการอำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ สำนักงานกฤษฎมนตรีปี 2520 พบว่าเด็กที่ติดยาเสพติดให้โทษส่วนใหญ่มีปัญหามาจากความไม่ลงรอยในครอบครัวของบิดามารดาจนเด็กไม่มีความสุขในครอบครัว ไม่ได้รับการเอาใจใส่หรือได้รับความรัก

เนื่องจากปัญหาการหย่าร้างหรือแตกแยกของบิดามารดาเป็นผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่และสภาวะจิตใจของเด็ก โดยเฉพาะในด้านความรู้สึก ทัศนคติของเด็กที่มีต่อสังคมและการมีคู่ครองของตนในอนาคต อันเกิดจากการที่เด็กได้เรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตภายในครอบครัวของบิดามารดามาก่อน และได้สร้างโลกทัศน์ของตนต่อการมีคู่ครองขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นในด้านบวกหรือด้านลบก็ได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาทัศนคติที่มีต่อการมีคู่ครองของเด็กวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา เพราะเด็กวัยรุ่นเป็นวัยที่เริ่มมีความสนใจเพื่อนต่างเพศ ความรักและการมีคู่ครอง ทั้งนี้เพราะเด็ก

วัยนี้เริ่มมีลักษณะของการเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ นั่นเอง ซึ่ง ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจจนิก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจจนิก 2524 : 8) ได้ศึกษาพบว่าหลังจากช่วงวัยรุ่นไปแล้ว เด็กจะมีความสนใจต่อครอบครัว น้อยลง โดยผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์รวมของความเจริญทางธุรกิจ และด้านต่าง ๆ ของประเทศที่สำคัญ ความเจริญทางวัตถุเหล่านี้ ได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีผลทำให้เกิดความตึงเครียดทางจิตใจของบุคคลใน ครอบครัวตามมา โอกาสในการหย่าร้างหรือแตกแยกของครอบครัวจึงมีมากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการแนะแนวด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมแก่เด็กที่มีปัญหาการหย่าร้าง หรือแตกแยกของบิดามารดา โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งครูแนะแนว สามารถช่วยเหลือให้เด็กเหล่านั้นมีทัศนคติที่ดีต่อการมีคู่ครองในอนาคต เพื่อเป็นข้อมูล ทำให้เห็นแนวทางในการแนะแนวและให้คำปรึกษาด้านปัญหาครอบครัวที่มีผลต่อเด็ก บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ตลอดจนการให้ความรู้ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ในครอบครัวแก่ประชาชนโดยทั่วไป ซึ่งจะช่วยในการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตที่อาจเกิดขึ้น เนื่องจากปัญหาดังกล่าว ครูแนะแนวจึงพึงตระหนักและให้ความสำคัญต่อปัญหาเช่นนี้ อย่างยิ่ง อันจะเป็นการป้องกันปัญหาการหย่าร้างหรือการแตกแยกที่อาจจะเกิดขึ้นกับ ครอบครัวของเด็กในอนาคต รวมทั้งเป็นการช่วยเหลือผู้ที่ตกอยู่ในสภาพปัญหาดังกล่าว ให้สามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างเหมาะสม ทั้งยังส่งเสริมการมีชีวิตคู่ ที่มีคุณภาพ ซึ่งจะทำให้สังคม ประเทศชาติได้มีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพในที่สุด ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาจากสภาพความเป็นจริงในสังคมว่า การหย่าร้างหรือการแตกแยก ของครอบครัวมีผลต่อเด็กวัยรุ่นในด้านการมีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างจากเด็กวัยรุ่น ที่มาจากครอบครัวที่มีบิดามารดารักใคร่ปรองดองกันหรือไม่ และถ้าเด็กได้รับการอบรม เลี้ยงดูที่แตกต่างกันจะมีผลให้ทัศนคติต่อการมีคู่ครองของเด็กแตกต่างกันหรือไม่

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับการมีคูครองของเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก เมื่อจำแนกตามวัย เพศ และการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับการมีคูครองของเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ โดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างวัย เพศ และการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับการมีคูครองของเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยก โดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างวัย เพศ และการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา

★ ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติต่อการมีคูครองของเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ และครอบครัวแตกแยก ซึ่งจะทำให้เข้าใจความคิดเห็นและความรู้สึกของเด็กวัยรุ่น อันจะเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษา แนะนำแก่เด็กวัยรุ่นที่มีปัญหาจากการหย่าร้างหรือแยกทางกันของบิดามารดา นอกจากนี้ยังสามารถเป็นแนวทางในการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการมีคูครองของเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยม และประชาชนโดยทั่วไป ซึ่งจะเป็นวิถีทางในการป้องกันปัญหาครอบครัวที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และอาจนำไปสู่ปัญหาทางสังคมในที่สุด

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก ซึ่งมีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับปานกลางและกำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 - 6 ที่มีอายุระหว่าง

13 - 18 ปี โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2526 เท่านั้น มีจำนวนทั้งสิ้น 88 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก ซึ่งได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งหลายชั้น (Multistage Sampling) โดยใช้ประเภทโรงเรียน ห้องเรียน สถานภาพของครอบครัว วัย เพศ และวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ผู้วิจัยได้นำกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยกที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาแต่ละประเภทมาศึกษาโดยการสุ่มจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน และมีจำนวนเพศชายและเพศหญิงเท่ากัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ ได้สุ่มจำนวนเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละประเภทให้มีจำนวนเพศชายและเพศหญิงเท่ากับในกลุ่มที่มาจากครอบครัวแตกแยกที่นำมาศึกษา ซึ่งมีจำนวนเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกกลุ่มละ 240 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 สถานภาพของครอบครัว ได้แก่

3.1.1.1 ครอบครัวสมบูรณ์

3.1.1.2 ครอบครัวแตกแยก

3.1.2 เพศ ได้แก่

3.1.2.1 เพศชาย

3.1.2.2 เพศหญิง

3.1.3 วัย ได้แก่

3.1.3.1 วัยรุ่นตอนต้น

3.1.3.2 วัยรุ่นตอนกลาง

3.1.4 วิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาตามที่ได้วัยรุ่น
ได้แก่

3.1.4.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง

3.1.4.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

3.1.4.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป

3.2 หัวแปรตาม ได้แก่ พัฒนคติต่อการมีคู่ครอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กวัยรุ่น หมายถึง เด็กนักเรียนที่มีอายุ 13 - 18 ปี ซึ่งมีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง โดยแบ่งเป็น

1.1 เด็กวัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescent) อายุ 13 - 15 ปี

1.2 เด็กวัยรุ่นตอนกลาง (Middle Adolescent) อายุ 16 - 18 ปี

* 2. การมีคู่ครอง หมายถึง การที่ชายและหญิงได้ตกลงใจที่จะดำเนินชีวิตครอบครัวร่วมกัน

3. พัฒนคติต่อการมีคู่ครอง หมายถึง ท่าที ความคิดเห็น ความรู้สึกเอนเอียงทางจิตใจของเด็กวัยรุ่นที่มีต่อการมีคู่ครอง ภายหลังจากที่ได้มีประสบการณ์จากการดำเนินชีวิตครอบครัวของบิดามารดา ในลักษณะเชิงนิมานและเชิงนิเสธ และแสดงความรู้สึกออกมาเป็นระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย หรือน้อยที่สุด ในที่นี้สามารถวัดได้ด้วยแบบสอบถามวัดทัศนคติที่สร้างขึ้นตามแนวทางแบบลิเคิร์ต (Likert)

4. ครอบครัวสมบูรณ์ (Intact Home) หมายถึง ครอบครัวที่มีบิดามารดาและบุตรอยู่ด้วยกัน และเด็กวัยรุ่นมีความรู้สึกว่าสภาพครอบครัวของบิดามารดา มีความสุขมาก

5. ครอบครัวแตกแยก (Broken Home) หมายถึง ครอบครัวที่มีบิดามารดาได้แยกทางกัน ไม่อยู่ด้วยกันอีกต่อไปทั้งทางนิคินัย และทางพฤตินัยคือไม่อยู่ด้วยกันอีกต่อไป โดยการยินยอมเป็นส่วนตัว หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแยกออกไปโดยมิได้เกิดจากการถึงแก่กรรมของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยบุตรอยู่กับบิดาหรือมารดา และบุตรรู้สึกว่าครอบครัวของบิดาหรือมารดาที่ตนอยู่ด้วยไม่มีความสุขหรือมีความสุขน้อย

6. สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง หมายถึง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวของบิดาหรือมารดา หรือบิดาและมารดา โดยยึดถือเกณฑ์รายได้ประจำเดือนของบิดามารดา และถือเกณฑ์การแบ่งระดับรายได้ของครอบครัวในระดับปานกลาง ที่ระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 20 - 75 ของรายได้ของครอบครัวในกลุ่มตัวอย่างเป็นเกณฑ์ คือมีรายได้ประจำเดือนอยู่ระหว่าง 3,500 - 6,000 บาท

7. การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่เด็กวัยรุ่นรับรู้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาตามที่ นรา สมประสงค์ (นรา สมประสงค์ 2520 : 6) ได้แบ่งไว้ดังนี้

7.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง หมายถึง วิธีการที่บิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กวัยรุ่นรู้สึกว่า ตนเองถูกปล่อยปละละเลยหรือเกลียดชัง ไม่ได้รับการเอาใจใส่หรือให้คำแนะนำเท่าที่ควร

7.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการที่บิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กวัยรุ่นรู้สึกว่า ตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม บิดามารดามีความอดทนไม่ตามใจ หรือเข้มงวดจนเกินไป ยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็น ให้ความร่วมมือตามโอกาสที่เหมาะสม

7.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองปกป้องเกินไป หมายถึง วิธีการที่บิดามารดาให้การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กวัยรุ่นรู้สึกว่า ตนเองไม่สามารถทำอะไรได้ตามใจปรารถนา บิดามารดาคอยควบคุม ไม่ให้มีความสุขในการกระทำที่ตนต้องการ และมักคอยคุ้มครองปกป้องให้ความช่วยเหลือตลอดเวลา

วิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาเหล่านี้ วัดได้โดยแบบสอบถามวัดการอบรม
 เลี้ยงดูของบิดามารดา ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู
 ของบิดามารดาของ ถิ่น แพเพชร (ถิ่น แพเพชร 2517 : ภาคผนวก)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

* ความหมายของการมีคู่ครอง

การให้ความหมายของคำว่า การมีคู่ครองนั้น นักสังคมวิทยาได้ให้ความหมายไว้หลายประการ ซึ่งกล่าวถึงลักษณะของการมีคู่ครองว่า เป็นการที่ชายและหญิงตกลงใจมาอยู่ร่วมกันโดยมีหรือไม่มีพิธีการใด ๆ ก็ได้ จะมีหรือไม่มีการจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายหรือไม่ก็ได้

* สุพัตรา สุภาพ (สุพัตรา สุภาพ 2519 : 80) ได้ให้ความหมายของการมีคู่ครองหรือการสมรสว่า เป็นวิธีการที่ชายและหญิงมีความสัมพันธ์ทางเพศในรูปที่สังคมยอมรับ โดยที่แต่ละสังคมมีกฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนสำหรับคู่สมรสเพื่อความถูกต้อง

วาร์นี บิณฑสันต์ (วาร์นี บิณฑสันต์ 2520 : 24) ได้กล่าวถึงการมีคู่ครองว่า การมีคู่ครองคือการที่ชายและหญิงได้ตกลงใจที่จะดำเนินชีวิตร่วมกัน โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพของกันและกัน มีความปรารถนาที่จะช่วยพัฒนากันไปในทางที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ มีการแสดงความรักและความเข้าใจซึ่งกันและกัน อดทนที่จะปรับตัวเข้าหากัน

สุชาติ โสมประยูร และวาร์นี โสมประยูร (สุชาติ โสมประยูร และวาร์นี โสมประยูร 2521 : 82) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสมรสว่า การสมรสเป็นการที่ชายและหญิงตกลงใจที่จะใช้ชีวิตร่วมกัน จะช่วยกันสร้างเสริมหลักฐานของครอบครัวใหม่ให้มีความมั่นคงและมีบุตรธิดาสืบตระกูลต่อไป

ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ สุรีย์ กาญจนวงศ์ และจารุณี นະวิโรจน์ (ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ สุรีย์ กาญจนวงศ์ และจารุณี นະวิโรจน์ 2523 : 164) กล่าวถึง

การสมรสว่า การสมรสเป็นพิธีการรับรองโดยกฎหมายหรือประเพณี ซึ่งยังผลทำให้ชายและหญิงได้ใช้ชีวิตร่วมกันเป็นสามีภรรยา

จากความหมายของการมีคู่ครองหรือการสมรสข้างต้น พอสรุปได้ว่าการมีคู่ครองหรือการสมรสหมายถึงการที่ชายและหญิงตกลงใจที่จะดำเนินชีวิตร่วมกัน เป็นครอบครัวที่สามารถมีบุตรสืบต่อไป มีความผูกพันซึ่งกันและกันทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ทางเพศ สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ โดยมีความรัก ความเข้าใจ มีความรับผิดชอบซึ่งกันและกัน และอดทนที่จะปรับตัวเข้าหากัน เพื่อเป้าหมายที่สำคัญคือ ความสุข ความมั่นคงปลอดภัยของสมาชิกภายในครอบครัว

สถานภาพของครอบครัวที่มีผลต่อบุตร

เอกสารและการวิจัยในประเทศ

ความสัมพันธ์ของสามีภรรยา เป็นสิ่งที่สามารถชี้บ่งถึงลักษณะของสถานภาพของครอบครัว โดยเกิดจากการกระทำพบปะและหน้าที่ของสามีภรรยา ซึ่งมีความรักและความเข้าใจกันเป็นพื้นฐาน พร้อมทั้งจะยอมรับและปรับตัวในสภาพการณ์ต่าง ๆ ภายในครอบครัวไว้อย่างเหมาะสมหรือไม่ ดิเรก พรหมมี (ดิเรก พรหมมี 2522 : 3 - 5) กล่าวว่า "วิถีชีวิตของครอบครัวได้เริ่มต้นเมื่อชายและหญิงได้ตกลงร่วมกันอยู่กินด้วยกัน เป็นสามีภรรยา ไม่ได้อาศัยความรักเป็นสิ่งยิ่งใหญ่ เชื่อว่าความเข้าใจซึ่งกันและกันเป็นเรื่องสำคัญในการใช้ชีวิตครอบครัว ชีวิตการเป็นสามีภรรยาที่ประสบความสำเร็จและมีความสุขได้ ย่อมเป็นสิ่งที่ลึกซึ้งและไม่ง่ายนักต่อการทำความเข้าใจ" ครอบครัวเป็นผู้อบรมสั่งสอนอบรมและหน้าที่ทางสังคมต่าง ๆ ให้กับบุคคล โดยระบบความสัมพันธ์ในครอบครัวหรือระบบสังคมประเพณีของสมาชิกในครอบครัวโดยเฉพาะบิดามารดาและบุตร วิชัยโรชิต (วิชัยโรชิต 2515 : 15) ได้เน้นถึงความสำคัญของการสั่งสอนประเพณีว่า "เป็นทั้งการเรียนรู้ การรับเอา

แบบแผนพฤติกรรม ค่านิยม ความรู้สึกต่าง ๆ บุคคลจะเรียนรู้กระบวนการสังคมประกิตมาตั้งแต่เกิด โดยเด็กได้เรียนรู้ความเป็นอยู่และบทบาทภายในครอบครัว โดยเริ่มเรียนรู้จากตนเองไปสู่บุคคลอื่น ๆ เมื่อเด็กเติบโตขึ้น มีวุฒิภาวะมากขึ้น มีสังคมซับซ้อนมากขึ้น ขณะเดียวกันเขาก็จะหาเอาการเรียนรู้ภายในบ้านซึ่งเป็นรากฐานของเขาไปใช้กับระบบสังคมอื่น ๆ ต่อไป" และผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในกระบวนการสังคมประกิตดังกล่าวคือบิดามารดา ซึ่งจะกระทบบทบาทของสาปีภรรยาและบทบาทของบิดามารดาในขณะเดียวกัน โดยมีบุตรเป็นผู้เฝ้ามอง เรียนรู้และรับรู้การกระทำ ความคิดของบุคคลทั้งสองอย่างมีความหมาย พรอบที่จะรับไว้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของเขา กล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวระหว่างบิดามารดาและบุตรมีผลต่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและสติปัญญาของบุตรเป็นอย่างมาก

* กาญจนา หาสีตะพันธ์ (กาญจนา หาสีตะพันธ์ 2518 : 22) ได้เขียนบทความอ้างอิงงานวิจัยในประเทศออสเตรเลียที่ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและเด็กวัยรุ่น ซึ่งมีอายุ 13 - 18 ปี จำนวน 8,700 คน โดยให้เด็กวัยรุ่นตอบคำถาม 20 ข้อ และให้ระบุถึงบุคคลสองคนจากจำนวน 12 คนที่เด็กวัยรุ่นคิดว่ามีอิทธิพลต่อเขามากที่สุด และสามารถตอบสนองความต้องการทางจิตใจและสามารถรวบรวมบทบาทตามที่เขาต้องการได้ พบว่าเด็กวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงกลุ่มนี้ 60 - 70 % ตอบว่ามารดาเป็นผู้มีอิทธิพลมากที่สุด บิดามีอิทธิพลรองลงมา โดยเด็กวัยรุ่นหญิงตอบว่า บารดามีความสำคัญกว่าบิดาจำนวนสูงกว่าเด็กวัยรุ่นชาย 10 % ส่วนเด็กวัยรุ่นชายที่ตอบว่าบิดามีอิทธิพลกว่ามารดานั้นมีจำนวนสูงกว่าเด็กวัยรุ่นหญิง 2 % ซึ่งงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นความสำคัญของบิดามารดาที่มีต่อบุตร

* เด็กที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์โดยมีบิดามารดาที่รักใคร่ปรองดองกัน เด็กจะรับรู้พฤติกรรมการแสดงออกเหล่านั้นของบิดามารดาเป็นประสบการณ์ชีวิตของเด็กที่สำคัญ เกิดเป็นทัศนคติต่อการมีชีวิต หรือชีวิตการแต่งงานได้ สงวน สุทธิเลิศอรุณ จำรัส กว่งสุวรรณ และ วุฒิพงษ์ ธรรมานุสรณ์ (สงวน สุทธิเลิศอรุณ จำรัส กว่งสุวรรณ

และ ฐิติพงษ์ ขรรฆานุสรณ์ 2522 : 96 - 97) กล่าวว่า ทศนคติถูกกำหนดโดย
ประสบการณ์ที่บุคคลได้รับมาจากขบวนการเรียนรู้ เลียนแบบบุคคลที่มีอิทธิพลต่อเรา
โดยตรง ตลอดจนจากการสรุปตีความของบุคคลจากสิ่งที่ปรากฏ ดังนั้นครอบครัวที่
สมาชิกใหม่ได้รับการตอบสนองความต้องการทางจิตใจ โดยได้รับจากประสบการณ์
ชีวิตคุ้มครองของบิดามารดาที่ดี เด็กจะรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัยและมีความมั่นคงทางจิตใจ
ซึ่ง ฌรงค์ เสียงประชา (ฌรงค์ เสียงประชา 2524 : 160) เน้นว่าครอบครัว
ที่มีความรัก ความอบอุ่น และความสนิทสนม อันเกิดจากการที่สมาชิกมีความใกล้ชิดกัน
ได้อยู่ร่วมกันเป็นเวลานาน ปกป้องกรรมสัมพันธ์กันเสมอ ๆ ทำให้สมาชิกมีอารมณ์และ
สุขภาพจิตที่สมบูรณ์ ทำให้สมาชิกมีขวัญหรือกำลังใจที่จะต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิต
ของตนต่อไปในอนาคตได้

ในทางตรงข้ามถ้าครอบครัวที่มีบิดามารดาไม่ลงรอยกัน มีการทะเลาะเบาะแว้ง
เฉยเมยต่อกัน จนในที่สุดความแตกแยกของครอบครัวก็เกิดขึ้น ทำให้เกิดความตึงเครียด
กับสมาชิกของครอบครัวโดยเฉพาะบุตรจะเกิดความวิตกกังวล ชักแยกและคับข้องใจ
ต่อความเป็นไปของบิดามารดาตลอดเวลา

* จรรยา สุวรรณทัต (จรรยา สุวรรณทัต 2510 : 19) ได้เขียนบทความ
ไว้ว่า "ผลอันเกิดจากการหย่าร้างในครอบครัว จะกระทบกระเทือนต่อทัศนคติ
การมองดูโลกและชีวิตของเด็กเป็นอย่างมาก โดยในระยะแรก ๆ ผลอันนี้คล้ายกับว่า
ไม่มีความสำคัญแต่อย่างใด แต่ต่อมาภายหลังอาจเป็นผลเสียต่อบุคลิกภาพหลายอย่าง
รวมทั้งการกระทบกระเทือนต่อการตัดสินใจของเด็กในการเลือกคุ้มครองของตนใน
อนาคต และเด็กที่ประสบกับปัญหาการหย่าร้างของบิดามารดา มักมีปัญหามากกว่าเด็ก
ที่มาจากครอบครัวที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกันโดยปกติสุข"

โสภา ชูพิกุลชัย และ คนอื่น ๆ (โสภา ชูพิกุลชัย และ คนอื่น ๆ
2518 : 78) กล่าวว่า "ผลกระทบต่เด็กจากปัญหาพ่อแม่แตกแยกหรือหย่าร้างกันนั้น
คือจิตใจของเด็กที่ถูกทารุณอย่างรุนแรงและนับว่าเป็นความโศกเศร้าของเด็กอย่างยิ่ง

เพราะเด็กมิไคมีส่วนรู้เห็นหรือเป็นต้นเหตุของปัญหาการทะเลาะวิวาทเลย แต่ต้องมารับกรรมเพราะสาเหตุนั้นมากที่สุด เด็กจะมีความว่าเหว่ ผิดหวัง มีปมค้อยและรู้สึกไร้ค่า เด็กบางคนอาจเฝ้ายนขริม ไม่สมาคมกับใคร แต่บางคนอาจชอบแสดงตัว เอะอะ ก้าวร้าวมากเกินไป ทั้งนี้เพื่อขอความช่วยเหลือจากคนที่ได้รับจากทางบ้าน"

นิภา พงศ์วิรัตน์ (นิภา พงศ์วิรัตน์ 2520 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาสังคมของเด็กวัยรุ่นตอนต้นในโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญในภาคกลาง ปีการศึกษา 2519 สรุปได้ว่าเด็กวัยรุ่นตอนต้นที่รู้สึกว่าครอบครัวของตนสงบสุข มีปัญหาทางสังคมน้อยกว่าเด็กวัยรุ่นที่รู้สึกว่ครอบครัวของตนไม่สงบสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนั้น สาโรช คาร์ตัน และคนอื่น ๆ (สาโรช คาร์ตัน และคนอื่น ๆ 2525 : 9 - 22) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาบิคารมารดาในชีวิตจริงและชีวิตฝันของบุตร ซึ่งชี้ให้เห็นปัญหาค้นจิตใจ ความรู้สึกที่เด็กมีต่อบิคารมารดาที่ทะเลาะเบาะแว้งกันหรือหย่าร้างกันและสิ่งที่เด็กต้องการเมื่อบิคารมารดามีปัญหา กัน จากการศึกษาพบว่ามีความรู้สึกไม่สบายใจของเด็กรู้สึกว่าและเด็กรู้สึกหลังต่อพฤติกรรมของบิคารมารดาที่แสดงต่อบุตร โดยคณะผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์น้ำหนักเฉลี่ย (Mean) ไว้ดังนี้

1.00 - 1.67 เท่ากับ น้อยหรือต่ำ

1.68 - 2.35 เท่ากับ ปานกลาง

2.36 - 3.00 เท่ากับ มากหรือสูง

พบว่าปัญหาความไม่สบายใจของเด็กรู้สึกทั้งชายและหญิงที่มีระดับสูงมาก (2.55 และ 2.69) คือปัญหาจากบิคารมารดาหย่าร้างกัน และเมื่อพิจารณาความต้องการของเด็กรู้สึกทั้งชายและหญิงค่านความต้องการที่จะให้บิคารมารดาปรับปรุงตนเองในเรื่องปัญหาการหย่าร้างนี้พบว่าน้ำหนักเฉลี่ยในระดับที่สูงมากเช่นกัน (2.44 และ 2.57 ตามลำดับ) นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะการแก้ปัญหาของเด็กรู้สึกเมื่อไม่สบายใจจากปัญหาดังกล่าว เด็กรู้สึกทั้งชายและหญิงมีความคิดเห็นตรงกันว่า ปัญหานี้แก้ไม่ได้ จึงเก็บไว้คนเดียว โดยเด็กรู้สึกชายมีความกึกเห็นเช่นนี้ต่อบิการ้อยละ 33.09 และต่อมารการ้อยละ 35.60

ส่วนเด็กวัยรุ่นหญิงมีความกึกเห็นเช่นนี้ต่อบิดาร้อยละ 36.93 และต่อมารการ้อยละ 36.67 แสดงให้เห็นว่าเมื่อเด็กวัยรุ่นหญิงมีปัญหาจะพยายามเก็บกดไว้มากกว่าเด็กวัยรุ่นชาย

เอกสารและงานวิจัยในต่างประเทศ

เกี่ยวกับผลของการแตกแยกหรือหย่าร้างของบิดามารดาต่อบุตรนั้น จีนอท์ (Ginot. 1965 200) ได้กล่าวว่า การหย่าร้างของบิดามารดาเปรียบเสมือนการตัดแขนขาของเด็ก ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ชีวิตที่น่ากลัว แต่สำหรับบิดามารดาแล้วการหย่าร้างเป็นเพียงการแสดงถึงการสิ้นสุดความสนุกสนานหรือความต้องการซึ่งกันและกัน และสำหรับเด็กการหย่าร้างของบิดา มารดาว่ากันว่าโลกนี้ไต่ค้มมีคดงท่อมกลาง ความขมขื่น และสับสนของครอบครัวที่พังทลายลงและเป็นสิ่งที่โหดร้ายต่อเด็กอย่างยิ่งที่มีบิดามารดาบางคนได้ใช้เด็กเป็นอาวุธทำร้ายกัน

วอมเบิล (Woble. 1969 463) ได้กล่าวเน้นถึงความขัดแย้งของบิดามารดาที่มีผลต่อบุตรว่า อุปสรรคที่สำคัญของการกระทบทาบของบิดามารดา คือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชีวิตการแต่งงาน พบว่าร้อยละ 20 - 30 ของบิดามารดาที่มีปัญหาและหาพบผู้ให้คำปรึกษาด้านการสมรส (Marriage Counselor) ยอมรับว่า ความยุ่งยากในการปรับตัวในชีวิตของบิดามารดามีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อลักษณะนิสัยของบุตร วอมเบิลยังได้อ้างถึงบทความของเทอร์แมน ที่กล่าวว่า สิ่งสำคัญสิ่งแรก และเป็นประสบการณ์ที่สำคัญของเด็ก คือพื้นฐานของบิดามารดาที่มีความสงบสุขในการสมรส คร่าบไค่ที่การสมรสของบิดามารดาที่สงบสุข จะทำให้เกิดความมั่นคงและความปลอดภัย ก็จะสามารถสร้างทัศนคติที่เหมาะสมและสามารถพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีของเด็กได้

ซูลส์ (Schulz. 1976 208) ได้ศึกษาสาเหตุของการหย่าร้างของคู่สมรสที่ไคยาร่างในสหรัฐอเมริกา โดยการสัมภาษณ์พบว่าสาเหตุของการหย่าร้างเกิดจากการละทิ้งหน้าที่ 33 % สามีใช้อานามากเกินไป 32 % ไม่ได้รับความช่วยเหลือ 31 % สามีติดสุรา 30 % มีปัญหาค่านบุคลิกภาพ 29 % ชีวิตครอบครัวไม่มีความสุข 25 % มีค่านิยมที่แตกต่างกัน 21 % มีปัญหาค่านความรักน้อย ๆ 16 % และมีปัญหากับญาติพี่น้อง 8 % ซูลส์ยังได้อ้างถึงนักสังคมสงเคราะห์ชื่อ วิลเลียม เจ. กูดส์ (William J Goods) ซึ่งได้กล่าวว่า ครอบครัวสามารถแตกสลายได้ด้วยขบวนการต่าง ๆ ประการแรกเพราะคู่แต่งงานเองไม่มีความสุขในครอบครัวมาก่อน เช่น ต่างก็มาจากครอบครัวที่แตกแยกหรือมีบิดามารดาคนเดียว ซึ่งเป็นความไม่สมบูรณ์ในครอบครัว ทำให้ความไว้วางใจและความปลอดภัยระหว่างสมาชิกในครอบครัวเสียไป บิดามารดาที่มีความยุ่งยากใจในการดูแลและให้ความสุขแก่บุตร ทำให้บุตรขาดกำลังใจ ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาการของเด็กอย่างแน่นอน

แลนด์ส และแลนด์ส (Landis and Landis. 1973 . 386) ได้ศึกษาความรู้สึกและการปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยจำนวน 295 คน ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง พบว่านักศึกษาเหล่านั้นมีความรู้สึกต่าง ๆ คือ

รู้สึกวุ่นวายต่างไปจากคนอื่น	22.7 %
รู้สึกเป็นปมค้อย	16.3 %
รู้สึกอายที่ต้องพบกับเพื่อน ๆ	10.2 %
ความภาคภูมิใจในตนเองลดลง	6.8 %
ไม่รู้สึกอะไรเลย	42.4 %
คบเพื่อนที่เขาไม่ทราบปัญหาของตน	10.2 %
รู้สึกอิจฉาเพื่อนที่เขามีครอบครัวที่มีความสุข	5.2 %
รู้สึกว่าเพื่อนที่มีบิดามารดาหย่าร้างเช่นเดียวกันจะเข้าใจกันดี	3.4 %
ไม่พูดถึงเรื่องครอบครัว	12.4 %
อื่น ๆ	13.6 %

และวิธีการที่เด็กใช้ในการปรับตัวเมื่อพูดถึงบิดามารดาคือ

บางครั้งโกหกเพื่อนว่าบิดาหรือมารดาอยู่อีกแห่งหนึ่ง	9.5 %
บอกเพื่อน ๆ ว่าบิดาหรือมารดาได้ตายไปแล้ว	3.7 %
บอกเพื่อน ๆ ว่าขณะนี้บิดาหรือมารดาอยู่ระหว่างการท่องเที่ยว	4.4 %
พูดราวกับว่าบิดามารดาไม่ได้หย่าร้างกัน	15.3 %
รวมอยู่กับเพื่อน ๆ ที่มีบิดามารดาหย่าร้างเหมือนกัน	3.7 %
พูดตามความเป็นจริง	70.5 %
หลีกเลี่ยงการพูดถึงครอบครัวแต่ก็ยินดีที่จะพูดถ้ามีคนถามถึง	14.9 %
ไม่พูดถึงนอกจากผู้พูดคุยมีบิดามารดาหย่าร้างเหมือนกัน	6.8 %

จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นสภาพจิตใจและความรู้สึกของเด็กที่มีต่อการหย่าร้างของบิดามารดา

และจากการวิจัยของคาราเวีย (Karawia. 1979 292) ซึ่งได้

ศึกษาปัญหาการหย่าร้างในอเมริกาโดยได้รวบรวมข้อมูลจากสถิติการเกิด การตาย และการสมรสพบว่า องค์ประกอบทางสังคมมีส่วนนำไปสู่การสิ้นสุดของการสมรส เป็นความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล โดยมีอารมณ์ เศรษฐกิจ กฎหมาย สังคมและภาวะจิตใจเป็นพื้นฐาน และผลของการหย่าร้างสร้างปัญหาให้กับบุตรแน่นอน

ทัศนคติ

ความหมายของทัศนคติ

การให้ความหมายของทัศนคติ หรือบางท่านอาจเรียกว่า เจตคติ นั้น นักจิตวิทยา ได้ให้นิยามหรือความหมายแตกต่างกันในแง่มุมต่าง ๆ มากมาย เช่น

ทิตยา สุวรรณขุ และคนอื่น ๆ (ทิตยา สุวรรณขุ และคนอื่น ๆ 2516 : 215) กล่าวว่า "ทัศนคติที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ เกิดจากประสบการณ์ และการเรียนรู้ทั้งสิ้น โดยที่ยังบุคคลมองเห็นหรือรับรู้เหตุการณ์ครั้งนั้นชัดเจนเพียงใด

ก็จะยังมีอิทธิพลต่อเขาในการตัดสินใจในการกระทำมากเพียงนั้น และทัศนคตินั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตามประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ จะเร็วหรือช้าแล้วแต่ชนิดของทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งนั้นและประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ ซึ่งตัวการที่จะกระทำให้ทัศนคติของบุคคลเปลี่ยนแปลงได้มากและเร็วคือสิ่งแวดล้อมนั้นเอง"

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 1) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า เป็นความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคคล สิ่งของการกระทำ สถานการณ์และอื่น ๆ รวมทั้งท่าทีที่แสดงออกซึ่งบ่งถึงสภาพของจิตใจที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือกล่าวได้ว่า ทัศนคติคือ ความคิดเห็นที่ถูกระตุ้นด้วยอารมณ์ ทำให้บุคคลพร้อมที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ประสบการณ์เดิมของบุคคลช่วยให้เกิดทัศนคติและเป็นตัวกำหนดทัศนคติของบุคคล

นิวคอมบ์ (Newcomb. 1954 128) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติว่าทัศนคติที่มีอยู่ในบุคคลนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่เขาได้รับ ทัศนคติของบุคคลนั้นอาจแสดงออกมาได้ทางพฤติกรรมซึ่งแสดงออกมาในสองลักษณะคือ พึงพอใจหรือชอบ อันเป็นเหตุให้บุคคลนั้นพอใจ อยากริกรู้จักสิ่งนั้น ๆ เรียกว่าทัศนคติเชิงนิมาน (Positive Attitude) กับทัศนคติอีกแบบหนึ่งซึ่งแสดงออกมาในรูปของความไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ ทำให้บุคคลเกิดความชิงชัง ไม่อยากเข้าใจสิ่งนั้น ๆ เรียกว่าทัศนคติเชิงนิเสช (Negative Attitude)

อัลพอร์ท (Allport. 1960 180) ให้ความหมายของทัศนคติว่าทัศนคติหมายถึง สภาวะความพร้อมทางจิตใจ ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้จะเป็แรงที่จะกำหนดทิศทางการปฏิบัติของบุคคลที่จะมีต่อบุคคล สิ่งของหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง การก่อรูปและการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติของบุคคลเกิดขึ้นได้โดยวิธีการต่อไปนี้

1. การเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมต่าง ๆ ของสังคม แล้วนำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้นั้นเป็นรากฐานของทัศนคติ

2. การแบ่งแยกความรู้ที่ไ้มาจากประสบการณ์ของตน เช่นเด็กที่ถูกอบรม
เลี้ยงดูมาดีมักมองโลกในแง่ดี

3. ประสบการณ์ที่ได้รับจากอดีตแทรกแรงในค่านีหรือไมค

4. การเลียนแบบจนในที่สุดบุคคลก็ยอมรับเอาทัศนคติของผูที่ถูกลีเียนแบบนั้น
ไปเป็นทัศนคติของตนเอง เช่นบุตรมักเลียนแบบบิดามารดา เป็นต้น

ฮิลการ์ต (Hilgard. 1962 614) กล่าวว่า ทัศนคติคือ การเห็นเห
เข้าหาหรือถอยหนี วัตถุ สิ่งปหรือสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นความพร้อมก่อนที่จะตอบสนอง
ต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ

แกรริสัน และ แมกูน (Garrison and Magoon. 1972 403)
ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า เป็นแนวโน้เมที่บุคคลจะตอบสนองต่อวัตถุ สัญลักษณ์
สิ่งปหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยวิธีทางที่แน่นอน

จากความคิดเห็นของนักจิตวิทยาในการให้ความหมายของทัศนคติในแง่ต่าง ๆ
อาจจะสรุปลักษณะที่สำคัญของทัศนคติ ซึ่ง ส.วาสนา ประวาลพฤษ (ส.วาสนา
ประวาลพฤษ 2526 : 5) ได้สรุปรวบรวมไว้ครอบคลุมพอสมควร คือ

1. ทัศนคติ เป็นความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทางที่ชอบหรือ
ไม่ชอบต่อสิ่งนั้น ๆ ซึ่งการเตรียมหรือความพร้อมนั้นจะเป็นการเตรียมภายในจิตใจ
มากกว่าภายนอกที่สังเกตเห็นได้

2. สภาวะของความพร้อมจะตอบสนองเป็นลักษณะที่ซับซ้อนของบุคคลที่จะ
ยอมรับหรือไม่ยอมรับ ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่าง ๆ จะเกี่ยวพันกับอารมณ์ด้วย ซึ่งเป็น
สิ่งที่ยธิบายได้ยากและบางครั้งไม่ค่อยจะมีเหตุผล

3. ทัศนคติไปใ้พฤติกรรม แต่เป็นสภาวะทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึก
นึกคิดและเป็นตัวกำหนดแนวทางในการแสดงออกของพฤติกรรม

4. ทักษะที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ บุคคลจะมีทักษะในเรื่องเดียวกันแตกต่างกันด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น สภาพแวดล้อม สังคม อายุ ความเป็นปัจเจก เป็นต้น

5. ทักษะไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมที่แสดงออกมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทนายหรือวัดทักษะได้

6. ทักษะมีความคงที่และแน่นอนพอสมควร แต่อาจเปลี่ยนแปลงได้เมื่อประสบกับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมใหม่แตกต่างไปจากเดิม

ทักษะในการมีคู่ครอง ✓

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทักษะในการมีคู่ครองนั้น พบว่ามีเอกสารและงานวิจัยที่ศึกษาด้านนี้โดยตรงมีจำนวนน้อย โดยเฉพาะในประเทศไทยที่เกี่ยวกับการหย่าร้าง แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยซึ่งสนใจที่จะศึกษาเรื่องนี้โดยเฉพาะได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีข้อมูลพอที่จะยืนยัน หรือสนับสนุนการวิจัยในเรื่องนี้ได้ว่า สถานภาพการสมรสของบิดามารดามีผลต่อทัศนคติของบุตรด้านการมีคู่ครองไม่มากนักน้อย ซึ่ง เฮร์เชย์และลูโก (Hershey and Lugo. 1970 223) ก็ได้ชี้ให้เห็นว่า ความกดดันทางสังคมสามารถเปลี่ยนแปลงการรับรู้ของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านทัศนคติ การอยู่ร่วมกัน และความเชื่อต่าง ๆ

อุทิศ เชาวลิต (อุทิศ เชาวลิต 2521 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการสมรสของนักศึกษาโรงเรียนสารพัดช่างในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับการสมรสในแง่ต่าง ๆ ของนักศึกษาโรงเรียนสารพัดช่างในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนโรงเรียนสารพัดช่างมีแนวความคิดในการสมรสดังนี้ ในการแต่งงานเพศหญิงควรมีอายุ 21 - 22 ปี เพศชายควรมีอายุ 25 - 26 ปี ระยะเวลาที่รู้จักกันก่อนแต่งงาน 1 - 2 ปี

ควรมีการสร้างหลักฐานก่อนแต่งงาน ผู้ที่จะเลือกควรมีความประพฤดีดีเป็นอันดับหนึ่ง และการแต่งงานต้องขอคำปรึกษาจากผู้ใหญ่ด้วย ผู้ที่สมรสควรวางแผนงานคนละอาชีพ พบว่านักศึกษาเพศชายส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการทำงานนอกบ้านของคู่สมรส ผู้ชายควรบวชเรียนก่อนแต่งงาน ดินสอทองหั้น การดูฤกษ์ยาม ตรวจดวงชะตา การจดทะเบียนสมรสและการจัดงานแต่งงานตามประเพณีเป็นสิ่งจำเป็น นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวหลังแต่งงาน ความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานไม่ควรมี แต่มีนักศึกษางานส่วนเห็นว่า เป็นเรื่องธรรมดา เมื่อแต่งงานแล้วจะอยู่ที่ใด นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นเรื่องของอนาคต

จากการศึกษาของแลนดิส และ แลนดิส (Landis and Landis. 1958 : 274 - 275) เกี่ยวกับความรู้สึกของบุตรที่มีต่อการหย่าร้างของบิดามารดา พบว่าเด็กส่วนใหญ่คิดว่า ไม่มีควมการหย่าร้างของคนหนึ่งต้องเป็นคนผิด และเด็กส่วนใหญ่จะเห็นใจมารดามากกว่าบิดาเพราะมีความใกล้ชิดมากกว่าและบางครั้งบิดาก็ไม่เคยหาความเข้าใจกับเด็กในเรื่องปัญหาเหล่านี้ ถ้าเด็กสามารถสังเกตเห็นความล้มเหลวของบิดามารดาในการมีชีวิตร่วม แม้เพียงเล็กน้อยเด็กจะมีความคิดเห็นว่า เขาจะไม่ทำแบบพ่อแม่อีกเมื่อเขาแต่งงาน โดยจะระมัดระวังในการเลือกคู่ครองเป็นพิเศษ เพราะเกรงว่าจะมีปัญหาเหมือนบิดามารดา และแลนดิสและแลนดิสยังพบว่า เด็กหนุ่มสาวที่ไม่มีจุดหมายในการแต่งงานและอยู่ห่างไกลผู้ใหญ่ จะมีแนวโน้มที่จะหย่าร้างได้มากกว่าเด็กที่มีบิดามารดาหย่าร้างโดยเขาให้ข้อคิดเห็นว่า บางครั้งบุคคลจะเรียนรู้จากความผิดพลาดของคนอื่น ๆ ได้ดีกว่าการที่เขาได้เห็นแต่ตัวอย่างที่ดีก็ได้

เฮิร์ช และ สไคป์ (Hersh and Scheibe. 1967 609) กล่าวว่า เมื่อบุคคลประสบความคับข้องใจหรือความวิตกกังวล จะพยายามปรับตัวใน 2 ลักษณะคือ 1. ทหาตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ หรือหาทางหลีกเลี่ยงจากสถานการณ์นั้น เด็กที่ต้องเผชิญกับปัญหาครอบครัวจะประสบกับความขัดแย้งและความคับข้องใจตลอดเวลา ทำให้เด็กเกิดความตึงเครียดทั้งในครอบครัวและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม เด็กบางคนจะรู้สึก

เป็นปมค้อย ละอาย วิตกกังวล ขาดความเชื่อมั่นต่อสังคม ตนเองและผู้อื่น ซึ่งเป็นวิธีการปรับตัวประการหนึ่ง ✕

สกลเลอร์ (Schoolor. 1972 255 - 269) ได้วิจัยถึงผลที่เกิดจากโครงสร้างของครอบครัวต่อค่านิยม การใช้สติปัญญาเพื่อนำไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ของเด็ก โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3,102 คน พบว่าผู้ที่มาจากครอบครัวแตกแยก หย่าร้างหรือบิดามารดาแยกกันอยู่ จะมีความวิตกกังวล ไม่ไว้วางใจคน เครื่องครัดในคตินิยมมากกว่าผู้ที่ไม่ได้มาจากครอบครัวแตกแยก

เคิร์คแลนด์ (Kirkland. 1978 205) ได้ศึกษาถึงผลของการหย่าร้างที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเอง (Self - esteem) และทัศนคติที่มีต่อโรงเรียน โดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (Sophomore) ซึ่งมีครอบครัวหย่าร้าง และที่ครอบครัวไม่มีการหย่าร้าง พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีครอบครัวหย่าร้างและที่มีครอบครัวหย่าร้างในด้านทัศนคติต่อโรงเรียน และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างเพศชายและเพศหญิงทั้งด้านความภาคภูมิใจในตนเอง และทัศนคติต่อโรงเรียน แต่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้างและมาจากครอบครัวไม่หย่าร้างในด้านความภาคภูมิใจ และพบว่ามีความสัมพันธ์ของความภาคภูมิใจกับทัศนคติต่อโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวกำหนดทางสังคมที่มีผลต่อทัศนคติของบุคคล

ตัวกำหนดทางสังคมที่มีผลต่อทัศนคตินั้น ประภาเพ็ญ สุวรรณ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 65 - 67) ได้กล่าวถึงตัวกำหนดทางสังคมเหล่านั้น ได้แก่

1. ตัวบุคคล ซึ่งได้แก่ประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดู อายุ เพศ เป็นต้น

2. สัมพันธภาพระหว่างตัวบุคคล

ในค่านตัวบุคคล ไค้แก่

ประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดู ท้ากหนดบุคลิกภาพของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันและจะมีผลทำให้ทัศนคติของบุคคลแตกต่างกันด้วย

มัชฌิมา นุนนาค (มัชฌิมา นุนนาค 2514 : 22) ได้อ้างถึงเอกสารกรมฝึกหัดครูเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบประชาธิปไตยว่าบิดามารดาที่รับผิดชอบร่วมกันในการเลี้ยงดูบุตรและภาระอื่น ๆ ในครอบครัว บุตรมีโอกาสได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ และรับผิดชอบกิจการต่าง ๆ ในครอบครัว จะมีโอกาสฝึกความคิดริเริ่ม และตัดสินใจจากเรื่องเล็กไปหาเรื่องใหญ่และสร้างเป็นนิสัยต่อไป โดยจะรู้จักคิดริเริ่มกล้าแสดงความคิดเห็น มีความเชื่อมั่นในตนเองและพึ่งตัวเองได้

✓ * อรรถชัย ชื่นมนุญ (อรรถชัย ชื่นมนุญ 2518 : 44) ได้อ้างถึงงานวิจัยของ วูลเบิร์ต ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ไม่ดีระหว่างบิดามารดาและบุตรพบว่าเด็กที่มีบิดามารดาทะเลาะเถียงกัน มักจะกลายเป็นเด็กที่ซลาดกแล้ว ลังเล มีความรู้สึกไม่มั่นคง อยากจะได้รับความสนใจจากผู้อื่นตลอดเวลา มักอิจฉาก้าวร้าวเพราะเห็นว่าทุกสิ่งรอบตัวของเขาเป็นอันตรายสำหรับตนเอง มักมีความรู้สึกเหงาหงอย โดดเดี่ยว เมื่อเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่มักจะมีปัญหาในการรักคนอื่น หรือมีปัญหาในการรับรักจากคนอื่นเพราะไม่เคยเรียนรู้ที่จะรักใคร่ ไม่เคยเรียนรู้ที่จะรับรักจากคนอื่นใกล้ชิดถ้าบิดามารดาทะเลาะเถียงกันมาก ๆ แล้ว เด็กจะสร้างนิสัยและทัศนคติที่ต่อต้านคนอื่น ไม่ต้องการทำอะไรตามกฎเกณฑ์ ชอบเซกและข้อจำกัดที่วางไว้ มีความวุ่นวายทางอารมณ์แล้วแสดงออกในลักษณะการตอบโต้ต่อความกดดันหรือต่อต้านสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 65) ได้กล่าวสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่มีผลต่อทัศนคติของ ที่ กับเบิลยู อาคอร์โน

และคนอื่น ๆ ว่า บุคคลที่มีบิคารมารคาไม่ใกล้ชิดเกรี้ยวกราด ชอบลงโทษ มีการอบรมบุตรแบบอิตาชิปไตยหรือเผด็จการ บุคคลนั้นจะมีบุคลิกภาพแบบอิตาชิปไตย มีอคติไม่เป็นมิตรกับบุคคลอื่น จะมีผลต่อทัศนคติ การรับรู้ ความคิดเห็นและรูปแบบของพฤติกรรมในบางเรื่องด้วย

★ สงวน สุทธิเลิศอรุณ จารวัธ ค่วงสุวรรณ และ ฐิติพงษ์ ชรรมานุสรณ์
(สงวน สุทธิเลิศอรุณ จารวัธ ค่วงสุวรรณ และ ฐิติพงษ์ ชรรมานุสรณ์ 2522 : 99 - 100) ได้กล่าวถึงผลของการอบรมเลี้ยงดูต่อการเกิดทัศนคติของตนเองของเด็กว่าการอบรมเลี้ยงดูที่บิคารมารคาตามใจเด็กลงมาโดยตลอด จะว่ากล่าวตักเตือนบ้างแต่น้อย จะทำให้เด็กมีทัศนคติของตนเองว่าตนเป็นผู้ยิ่งใหญ่ โลกจะต้องสยบให้แก่เขา ซึ่งทัศนคติของตนเองดังกล่าว จะมีผลเสียต่อเด็กอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้เด็กขาดความรับผิดชอบของตนเองและสังคมในอนาคต เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิคารมารคาที่เด็กรู้สึกว่าบิคารมารคาทอดทิ้ง ไม่ได้รับการเอาใจใส่ดูแล จะเกิดความคิดว่าตนต่ำต้อยกว่าผู้อื่น จะมีความรู้สึกเกลียดแค้น ไม่ไว้วางใจใครและหวาดระแวงตลอดเวลา ส่วนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิคารมารคาที่เด็กรู้สึกว่าตนมีค่าจากการที่บิคารมารคาและบุคคลรอบข้างเห็นว่าตนมีค่านั้น ทำให้เด็กรู้จักรักตัวเองและเมื่อรักตัวเองเป็นแล้ว เด็กก็จะรักผู้อื่นเป็นด้วย

★ สมาร์ท และ สมาร์ท (Smart and Smart. 1976 57) ได้อ้างถึง
บทความซึ่งสรุปการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบิคารมารคาและบุตรของวอลเตอร์และสตินเน็ต (Walter and Stinnette) ว่าบุคลิกภาพของบิคารมารคาและการอบรมเลี้ยงดูบุตรมีความสัมพันธ์กับลักษณะบุคลิกภาพและการแสดงออกทางอารมณ์ของบุตร บิคารมารคาที่ปีติขณะอบอุ่นเป็นที่ยอมรับของบุตร คอยให้กำลังใจ ทำให้เด็กรู้สึกปลอดภัย จะมีผลต่อการพัฒนาการที่ดีในด้านต่าง ๆ ของบุตรด้วย และยังอภิปรายว่าเด็กในวัยเรียนและวัยรุ่นที่มีบิคารมารการักใคร่ปรองดองกัน และให้ความรัก ความปลอดภัยแก่เด็กแล้ว เด็กจะมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม ส่วนเด็กที่เก็บตัว ไม่ชอบ

การเข้าสังคม จะพบว่ามีความวิตกกังวลที่มักอบรมเลี้ยงดูบุตรโดยใช้การลงโทษและไม่ต้องการเด็ก นอกจากนั้นสมาร์ท และ สบาร์ท ยังกล่าวเน้นว่า ความสำเร็จของบิดามารดาในสังคมคือการแสดงออกของบุตร ซึ่งแสดงถึงลักษณะแบบแผนพฤติกรรม ค่านิยม ความเชื่อและทัศนคติ ทั้งด้านบวกและด้านลบที่เด็กจะมีต่อสังคมต่อไป

อายุ อายุมีผลต่อทัศนคติของบุคคล ผู้ใหญ่มักจะปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปไต่ยาก ซึ่งจะมีผลต่อการปรับทัศนคติต่อสิ่งที่เปลี่ยนแปลงนั้นด้วย

ปราณี ศิริแสง และ นพเชนส์ ชาญศิลป์ (ปราณี ศิริแสง และ นพเชนส์ ชาญศิลป์ 2513 : 32) ได้กล่าวถึงการเลือกคู่สมรสว่า ตามปกติชายหญิงที่เริ่มเข้าสู่วัยหนุ่มสาว มักจะมีความคิดในเรื่องการบีบคูครอง โดยตั้งเกณฑ์และวาดลักษณะของชายหญิงที่ตนเลือกไว้ตามความต้องการและตามความพอใจ เกณฑ์การเลือกคู่และความคิดในด้านการมีคูครองอาจเปลี่ยนไปตามวัยและวุฒิภาวะของแต่ละคน

เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1959 328) ได้ให้ความคิดเห็นว่าโดยทั่วไปเด็กวัยรุ่นตอนปลายจะมีปัญหาเหมือนเด็กวัยรุ่นตอนต้นทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม แต่เด็กวัยรุ่นตอนปลายจะปรับตัวเข้ากับสังคมรอบ ๆ ตัวเองไต่ยาก และปัญหาที่รุนแรงที่สุดของเด็กวัยรุ่นตอนปลายคือปัญหาเกี่ยวกับสังคมและความสัมพันธ์ภายในครอบครัว จึงเห็นได้ว่ายิ่งวัยสูงขึ้นการปรับตัวหรือการยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงเป็นไปไต่ยากขึ้น

แลนดิส และ แลนดิส (Landis and Landis. 1973 382) ได้ศึกษาถึงผลกระทบกระเทือนใจของเด็กที่มีบิดามารดาหย่าร้าง สรุปได้ว่ากลุ่มเด็กที่มีอายุน้อยจะมีความรู้สึกกับการหย่าร้างและปัญหาการปรับตัวน้อยกว่าเด็กที่มีอายุมากกว่า โดยแลนดิส และ แลนดิส ให้ความเห็นว่า เด็กที่อายุน้อย ๆ จะมีความรู้สึกสนุกสนาน ปลดปล่อยและไม่ใส่ใจกับการขัดแย้งของบิดามารดาเหมือนเด็กที่มีอายุมากกว่า

เพส เพสหญิงมีแนวโน้มจะปรับตัวไต่ยากกว่าเพศชายทั้งนี้อาจเนื่องจากวัฒนธรรม ซึ่งกำหนดให้เพศหญิงเป็นบุคคลที่มีความจวนเป็นต้องประนีประนอมมากกว่าเพศชาย

เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูทำให้มีความประพฤติเหมาะสมตามเพศ เช่น เด็กหญิงควรสุภาพนุ่มนวล ขณะเดียวกันเด็กชายต้องเข้มแข็งเป็นชายชาติตรี ดังนั้นความแตกต่างของเพศจึงมีผลต่อการเผชิญปัญหา เพศหญิงมักอดทนน้อยกว่าเพศชาย

ฟรีดแมน ซีบาร์ และ คาร์ลสมิท (Freedman, Sears and Carlsmith. 1981 500) ได้อ้างถึงบทความของ โบรวเวอร์แมน และคนอื่น ๆ (Broverman and others, ซึ่งได้กล่าวถึงลักษณะที่พบอยู่เสมอ ๆ ของเพศชายและเพศหญิงซึ่งลักษณะเหล่านั้นเกิดจากการเรียนรู้และเลียนแบบ โดยเพศหญิงจะมีลักษณะสงบเสงี่ยม นุ่มนวล ขอบสแดงออก ไวต่อการรับรู้ การแสดงออกมักตรงกันข้ามกับความรู้สึก วาง่าย ประนีประนอม ในขณะที่เพศชายจะมีลักษณะเข้มแข็ง ไม่ว่องไวต่อการรับรู้ ไม่ยืดหยุ่นมีอิสระในตัวเอง คล่องแคล่ว กล้าที่จะทำทะเยอทะยาน

✓ ในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 65 - 67) เชื่อว่าการสร้างทัศนคตินั้น ถ้าบุคคลหรือสถานการณ์มีลักษณะที่มีความน่าเชื่อถือ น่าสนใจ และมีอำนาจแล้วจะมีผลต่อทัศนคติได้มาก ซึ่งในสถาบันครอบครัวที่มีบทบาท หรือมีอำนาจต่อเด็กคือบิดามารดา

★ แลงคิส และ แลงคิส (Landis and Landis. 1973 496) ได้อ้างถึงการวิจัยของเทอร์แมน (Terman) เกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการสมรสซึ่งเป็นผลมาจากความสัมพันธ์และการอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็ก แม้การศึกษาเรื่องนี้ เทอร์แมนได้เก็บข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ กันแต่ก็พบว่าบุคคลเหล่านั้นต่างก็ต้องการพื้นฐานทางครอบครัวเหมือน ๆ กัน ซึ่งมีผลกระทบต่องานชีวิตการสมรส

★ เทอร์แมนได้สรุปแนวทางเพื่อทำนายความสำเร็จในชีวิตการสมรสได้ 10 ประการคือ

1. การมีบิดามารดาที่มีความสุข รักใครกลมเกลียวกัน
2. เด็ก ๆ ได้รับความสุขจากครอบครัว

3. เด็กไม่มีความขัดแย้งกับบิดามารดา
 4. ครอบครัวมีระเบียบวินัย
 5. เด็กมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับมารดา
 6. เด็กมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับบิดา
 7. บิดามารดามีความจริงใจต่อบุตร
 8. เด็กไม่ถูกลงโทษบ่อย ๆ หรือรุนแรง
 9. เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อเพศตรงข้าม
 10. เด็กมีทัศนคติในการสมรสอย่างมีอิสระ ไม่ต้องอยู่ใต้อาณัติของใคร
- เทอร์แมนเชื่อว่า ถ้าบุคคลใดมีคุณสมบัติครบทั้ง 10 ประการดังกล่าวจะเป็นสิ่งยืนยันได้ว่าบุคคลนั้นสามารถใช้ชีวิตการสมรสที่ดีได้เกินเกณฑ์เฉลี่ย ซึ่งข้อทำนาย 10 ประการนี้เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของเด็กและบิดามารดานั่นเอง

★ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของบิดามารดาและบุตร มีผลต่อสภาพจิตใจ ความรู้สึก ทัศนคติและพฤติกรรมของเด็ก จึงทำให้ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานดังต่อไปนี้

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

(1) เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

1.1 เด็กวัยรุ่นตอนต้นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

1.2 เด็กวัยรุ่นตอนกลางที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ และครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

(2) เด็กวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

2.1 เด็กวัยรุ่นเพศชายที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

2.2 เด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

3. เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

3.1 เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอกลึง มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

3.2 เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

3.3 เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้การปกป้องคุ้มครองเกินไป มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

4. เด็กวัยรุ่นที่มีช่วงวัย เพศ และสถานภาพครอบครัวแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

4.1 เด็กวัยรุ่นตอนต้นเพศชาย ที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

4.2 เด็กวัยรุ่นตอนต้นเพศหญิง ที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

4.3 เด็กวัยรุ่นตอนกลางเพศชาย ที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

4.4 เด็กวัยรุ่นตอนกลางเพศหญิง ที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ และครอบครัวแตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

๕. เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ ซึ่งมีช่วงวัย และเพศแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

5.1 เด็กวัยรุ่นตอนต้นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์เพศชาย และเพศหญิง มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

5.2 เด็กวัยรุ่นตอนกลางที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์เพศชายและ เพศหญิง มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

5.3 เด็กวัยรุ่นตอนต้นและเด็กวัยรุ่นตอนกลางเพศชาย ที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

5.4 เด็กวัยรุ่นตอนต้นและเด็กวัยรุ่นตอนกลางเพศหญิง ที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

๖. เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยก ซึ่งมีช่วงวัย และเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

6.1 เด็กวัยรุ่นตอนต้นที่มาจากครอบครัวแตกแยกเพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

6.2 เด็กวัยรุ่นตอนกลางที่มาจากครอบครัวแตกแยกเพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

6.3 เด็กวัยรุ่นตอนต้นและเด็กวัยรุ่นตอนกลางเพศชาย ที่มาจากครอบครัวแตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

6.4 เด็กวัยรุ่นตอนต้นและเด็กวัยรุ่นตอนกลางเพศหญิง ที่มาจากครอบครัวแตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

๗. เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ ซึ่งมีเพศและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

7.1 เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ เพศชาย ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

7.2 เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ เพศหญิง ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

8. เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยก ซึ่งเป็เพศและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

8.1 เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยก เพศชาย ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

8.2 เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยก เพศหญิง ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่าง
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. รวบรวมข้อมูล
4. วิเคราะห์ข้อมูล

กำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2526 มีจำนวน 88 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ในการจัดรวบรวมกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นหลายชั้น (Multistage Sampling) โดยใช้ประเภทโรงเรียน ห้องเรียน สถานภาพของครอบครัวของบิดามารดา เพศ วัย และวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ตามที่เด็กวัยรุ่นรับรู้ เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. จากจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 88 โรงเรียน แบ่งเป็นประเภทโรงเรียนสหศึกษา 60 โรงเรียน โรงเรียนชาย 17 โรงเรียนและโรงเรียนหญิง 11 โรงเรียน ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากจำนวนโรงเรียนแต่ละประเภทในอัตราส่วน 1 : 10 เศษที่เหลือตัดทิ้ง

2. แต่ละโรงเรียนที่สุ่มได้มี 6 ระดับชั้นเรียน ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างจากจำนวนห้องเรียนในแต่ละระดับชั้นเรียนในอัตราส่วนไม่คงที่ 1 : 3 - 4 เนื่องจากจำนวนห้องเรียนในแต่ละระดับชั้นเรียนแตกต่างกันซึ่งจะมีจำนวนห้องเรียนในแต่ละระดับชั้นเรียน ของแต่ละโรงเรียนประมาณ 6 - 14 ห้องเรียน ดังตารางการสุ่มจำนวนห้องเรียนในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำนวนห้องเรียนในแต่ละระดับชั้นเรียน

โรงเรียน	ม.1		ม.2		ม.3		ม.4		ม.5		ม.6	
	รวม	สุ่ม	รวม	สุ่ม	รวม	สุ่ม	รวม	สุ่ม	รวม	สุ่ม	รวม	สุ่ม
พุทธจักรรา	12	3	12	3	12	3	6	3	6	3	6	3
บึงทองหลาง	14	4	14	4	14	4	12	4	12	4	12	4
จันทน์	14	4	14	4	14	4	12	4	12	4	12	4
ราชวินิต	12	3	12	3	12	3	10	3	8	3	8	3
วัดนายโรง	12	3	12	3	12	3	12	3	10	3	10	3
มหารรณา	12	3	12	3	12	3	10	3	10	3	8	3
เทพศิรินทร์	12	4	12	4	12	4	12	4	12	4	12	3
สาายน้ำผึ้ง	12	4	14	4	14	4	10	4	10	4	10	4
รวม	100	28	102	28	104	28	84	28	80	28	78	28

3. ผู้วิจัยได้ให้เด็กวัยรุ่นทั้งหมดของแต่ละห้องเรียนที่สุ่มได้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลส่วนตัว นำข้อมูลที่ได้นี้มาแยกกลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ และครอบครัวแตกแยก

4. ให้กลุ่มเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก ตอบแบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาตามที่เด็กวัยรุ่นรับรู้ แล้วนำคำตอบ ของเด็กวัยรุ่นแต่ละกลุ่มมาวิเคราะห์เพื่อแบ่งแยกวิธีการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 ประเภท คือการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง แบบประชาธิปไตย และแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป ตามประเภทโรงเรียน วัย และเพศ

5. ในกลุ่มเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยก สุ่มกลุ่มตัวอย่างเด็กวัยรุ่น เพศชายและเพศหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละประเภทในแต่ละช่วงวัยให้มีจำนวน เท่ากัน โดยแต่ละกลุ่มย่อยเหล่านี้ มีจำนวนเด็กวัยรุ่นไม่ต่ำกว่า 5 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยกมีจำนวน 240 คน จากจำนวนเด็กวัยรุ่น ที่มาจากครอบครัวแตกแยกในห้องเรียนที่สุ่มได้ทั้งหมด 368 คน

6. กลุ่มเด็กวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ซึ่งได้รับการ อบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน สุ่มกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวนเท่ากับจำนวนเด็กวัยรุ่น ที่มาจากครอบครัวแตกแยกในแต่ละกลุ่มตัวอย่างย่อย ซึ่งเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัว สมบูรณ์มีจำนวน 240 คน เช่นกัน จากจำนวนเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ ในห้องเรียนที่สุ่มมาได้ทั้งหมดจำนวน 417 คน ผู้วิจัยได้แสดงการสุ่มตัวอย่างในตาราง 2 และ 3

ตาราง 2 แสดงกลุ่มตัวอย่างของเด็กวัยรุ่นที่มาจากรอบครัวแตกแยก ตามวิธีการ
อบรมเลี้ยงดู

การอบรม เลี้ยงดู ๑	โรงเรียนสหศึกษา			โรงเรียนชาย			โรงเรียนหญิง			รวม
	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3	
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	
<u>วัยรุ่นตอนต้น</u>										
ชาย	21	23	16	6	6	8	-	-	-	80
<u>สุ่มมาไม่ต่ำกว่า</u>										
5 คน	15	15	15	5	5	5	-	-	-	60
หญิง	32	28	18	-	-	-	8	7	5	98
<u>สุ่มมาไม่ต่ำกว่า</u>										
5 คน	15	15	15	-	-	-	5	5	5	60
<u>วัยรุ่นตอนกลาง</u>										
ชาย	17	34	15	6	8	5	-	-	-	85
<u>สุ่มมาไม่ต่ำกว่า</u>										
5 คน	15	15	15	5	5	5	-	-	-	60
หญิง	25	41	20	-	-	-	6	7	6	105
<u>สุ่มมาไม่ต่ำกว่า</u>										
5 คน	15	15	15	-	-	-	5	5	5	60

ตาราง 3 แสดงกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	ครอบคลุมแยกแบบก (N = 240)										ครอบคลุมรวมแบบก (N = 240)																																					
	เด็กวัยอนุบาลต้น					เด็กวัยอนุบาลกลาง					เด็กวัยอนุบาลต้น					เด็กวัยอนุบาลกลาง																																
	วิธีการรวมแบบสุ่ม										วิธีการรวมแบบสุ่ม																																					
	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3																														
รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง																			
สหศึกษา	14	5	9	7	4	3	6	2	4	5	17	8	9	5	3	2	8	3	5	12	4	5	2	3	6	4	2	22	11	11	3	2	1															
	3	3	0	14	8	6	3	2	1	2	13	4	9	2	1	1	3	2	1	17	14	3	8	6	2	3	1	2	20	10	10	6	2	4														
	16	4	12	7	3	4	8	4	4	7	10	4	6	6	3	3	8	3	5	16	8	8	10	6	4	7	3	4	16	3	13	6	3	3														
	7	4	3	6	2	4	4	3	1	10	2	8	7	3	5	2	4	0	4	2	2	5	2	3	7	5	2	15	8	7	7	3	4															
	5	2	3	10	4	6	7	5	2	7	3	4	16	5	11	7	3	4	3	15	8	7	6	3	3	9	4	5	13	9	4	10	4	6														
	8	3	5	7	2	5	6	0	6	6	3	9	6	3	10	3	7	4	2	20	8	12	4	2	2	4	3	1	10	3	7	5	2	3														
	53	21	32	51	23	28	34	16	18	42	17	25	75	34	41	35	15	20	33	17	16	84	36	38	21	17	36	20	16	96	44	52	37	16	21													
	30	15	15	30	15	15	30	15	15	30	15	15	30	15	15	30	15	15	30	15	15	30	15	15	30	15	15	30	15	15	30	15	15	30	15	15												
	6	6	0	6	6	0	8	8	0	6	6	0	8	8	0	5	5	0	6	6	0	10	10	0	6	6	0	5	5	0	17	17	0	7	7	0												
	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0												
โรงเรียนหญิง	8	0	8	7	0	7	5	0	5	6	0	6	7	0	7	6	0	6	5	0	10	0	10	8	0	8	5	0	9	9	0	5	0	5	0	5												
	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5												
	40	20	20	40	20	20	40	20	20	40	20	20	40	20	20	40	20	20	40	20	20	40	20	20	40	20	20	40	20	20	40	20	20	40	20	20												
รวมกลุ่มตัวอย่าง																			40	20	20	40	20	20	40	20	20	40	20	20	40	20	20	40	20	20	40	20	20	40	20	20	40	20	20	40	20	20

* รวมทุกโรงเรียน รวมกลุ่มตัวอย่าง ไม่นับจากการสุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนแต่ละโรงเรียน รวมกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ไต่ถาม

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อหา กลุ่มเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก ประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล เพศ อายุ ชั้นเรียน สถานภาพของครอบครัว ความรู้สึกที่เด็กวัยรุ่นมีต่อ ครอบครัวบิดามารดาของตน ผู้ที่เด็กวัยรุ่นอาศัยอยู่ด้วยและสถานภาพทางเศรษฐกิจ

(2) แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการมีคูครอง เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น โดยยึดหลักในการสร้างแบบสอบถามทัศนคติตามแนวทางของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติและวิธีการสร้างแบบสอบถาม ทัศนคติโดยทั่ว ๆ ไปและตามแนวทางของลิเคิร์ต

2.2 ศึกษาเอกสารและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีคูครอง ได้แก่ การแต่งงาน การดำเนินชีวิตของสามีภรรยาในสังคม จิตใจ และเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องทั้งที่เป็น คำนส่วนตัวของคูครองเองและสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ของสมาชิกภายใน ครอบครัว ตลอดจนการแตกแยกของครอบครัว

2.3 สร้างแบบสอบถามปลายเปิด โดยอาศัยแนวทางที่ศึกษามา แต่ละข้อคำถามจะให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นตามความรู้สึกของผู้ตอบเอง ในด้าน การแต่งงานหรือการมีคูครอง การดำเนินชีวิตของสามีภรรยาในสังคม จิตใจ และ เศรษฐกิจ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับตัวสามีภรรยาเองและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการ แตกแยกของครอบครัว แล้วนำแบบสอบถามดังกล่าวไปสอบถามเด็กวัยรุ่นที่กำลังศึกษา อยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดประสาธ เขตตลิ่งชัน ที่มีอายุ 15 - 16 ปี โดยเป็นเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์จำนวน 30 คนและมาจากครอบครัวแตกแยก จำนวน 30 คน เพื่อต้องการข้อมูลที่เป็นความรู้สึกและความคิดเห็นของเด็กวัยรุ่น ที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกเกี่ยวกับการมีชีวิตคู่

2.4 จากข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดของเด็กวัยรุ่น ผู้วิจัยได้เลือกข้อความที่มีความถี่สูงหรือข้อความที่มีเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ หรือครอบครัวแตกแยกให้ความคิดเห็นตรงกันมาก ๆ รวมทั้งได้สร้างข้อความเพิ่มเติมจากการศึกษาเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามเชิงนิมานและเชิงนิเสธได้จำนวน 93 ข้อ

2.5 นำแบบสอบถามดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ซึ่งผู้วิจัย ได้กำหนดคุณสมบัติไว้ดังนี้

2.5.1 มีวุฒิปริญญาโททางสังคมศาสตร์หรือทางจิตวิทยาเป็น อย่างน้อย

2.5.2 มีประสบการณ์ทางการสอนในมหาวิทยาลัยหรือชั้นอุดมศึกษา ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวและการมีชีวิตร้อยอย่างน้อย 3 ปี เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและความถูกต้องของข้อความ แล้วนำ แบบสอบถามมาปรับปรุงและตัดข้อความที่ไม่ชัดเจนออกตามคำแนะนำ เหลือข้อความ จำนวน 54 ข้อ

2.6 นำแบบสอบถามดังกล่าวไปหาคุณภาพของเครื่องมือโดย

2.6.1 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยนำ คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของเด็กวัยรุ่นที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 88 คนไปแบ่งเป็น 25 % ของคะแนนกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้วหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบสอบถามโดยการทดสอบค่า t และคัดเลือกข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) 1.75 ขึ้นไปตามหลักการของเอ็ดเวิร์ด แต่เพื่อให้ได้ข้อความจำนวน 34 ข้อ ความตามต้องการจึงเลือกข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนก (t) 1.9246 ขึ้นไป ซึ่งเป็นข้อความเชิงนิมาน 23 ข้อ ได้แก่ 1 2 3 4 5 6 7 8 14 15 16 17 18 19 20 27 28 29 30 31 32 33 และ 34 และเป็นข้อความเชิงนิเสธ 11 ข้อ ได้แก่ 9 10 11 12 13 21 22 23 24 25 และ 26

2.6.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เมื่อได้ค่าอำนาจ

จากแนกตาม 2.6.1 แล้วจึงนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนวัดประสาท
จำนวน 44 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
แบบแอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม .9211

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการมีคูครองของเด็กวัยรุ่น

✓ แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการมีคูครอง

คำชี้แจง คำตอบแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการมีคูครองนี้ไม่ถือเป็นเรื่องผิดหรือถูก
และจะไม่มีผลเสียหายต่อนักเรียน แต่จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทาง
ในการแก้ปัญหาอันเกิดขึ้นจากสภาพครอบครัว และเป็นแนวทางในการแนะแนวแก่นักเรียน
ในด้านการวางรากฐานการมีครอบครัวในอนาคต ผู้วิจัยจึงขอให้นักเรียน
แสดงความคิดเห็นด้วยความรู้สึกของตนเอง ไม่ใช่เกณฑ์ของสังคมหรือหลักวิชาการ
ที่นักเรียนได้เรียนรู้มาจากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากการสอนของครูหรือสื่อมวลชน
มาตัดสิน

1. แบบสอบถามมีจำนวนทั้งหมด 34 ข้อ ขอให้เรียนอ่านรายการใน
แต่ละข้อและทำเครื่องหมาย (✓) ลงให้ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนในข้อ
จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย หรือจริงน้อยที่สุด เพียงข้อความละ
1 ช่องเท่านั้น

2. โปรดทำทุกข้อ

หมายเหตุ การมีคูครอง หมายถึง การแต่งงานโดยถูกต้องตามกฎหมาย หรือการอยู่
กัยกันของชายและหญิง เป็นสามีภรรยากันโดยพฤตินัยเท่านั้นก็ได้

ตัวอย่างแบบสอบถาม

แบบสอบถามเชิงนิมาน

	ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	จริง น้อย	จริง น้อยที่สุด
(๐)	การมีคูครองกระตุ้นให้กำลังใจ ในการทำงานมากขึ้น					
(๐๐)	การมีคูครองสร้างความมั่นคง ทางจิตใจให้แก่บุคคล ฯลฯ					

แบบสอบถามเชิงนิเสธ

	ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	จริง น้อย	จริง น้อยที่สุด
(๐)	การมีคูครองทำให้มีการแต่ง เป็นห่วง					
(๐๐)	การมีคูครองเป็นหนทางของ การสร้างหนี้สินวิธีหนึ่ง ฯลฯ					

การให้คะแนน

แบบสอบถามเชิงนิมาน จะให้คะแนนเป็นดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริงมาก	ให้	4	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

แบบสอบถามเชิงนิเสธ จะให้คะแนนเป็นดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริงมาก	ให้	2	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

3. แบบสอบถามวัดวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาตามที่ได้วัยรุ่นรับรู้
 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อความจากแบบสอบถามวัดวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาซึ่ง
 ถิ่น แพเพช (ถิ่น แพเพช 2517 : ภาคผนวก) ได้สร้างขึ้น เพื่อให้ข้อความ
 ที่เหมาะสมยิ่งขึ้น แล้วนำแบบสอบถามดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านพิจารณา
 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาอีกครั้งหนึ่ง และนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของการอบรมเลี้ยงดู
 แต่ละประเภทและทั้งฉบับ ด้วยวิธีแบ่งครึ่ง (Split - half) โดยนำแบบสอบถาม
 ไปสอบถามเด็กวัยรุ่นอายุ 13 - 18 ปีที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 82 คน

แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ พฤติกรรมข้อที่ 1 - 20
 เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบทอคิด มีค่าความเชื่อมั่น .9969 พฤติกรรมข้อ 21 - 40
 เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่าความเชื่อมั่น .9946 และพฤติกรรม

ข้อ 41 - 60 เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป มีค่าความเชื่อมั่น .9895 และเมื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น .9926

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาตามที่เด็กวัยอนุบาลรับรู้

แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา

คำชี้แจง คำตอบแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดานี้ไม่ถือเป็นเรื่องผิดหรือถูกและจะไม่มีผลเสียหายต่อนักเรียน คำตอบที่ได้จะเก็บเป็นความลับ จึงขอให้นักเรียนตอบด้วยความจริง

บิดามารดา ในที่นี้หมายถึงบิดามารดา หรือบิดา หรือมารดาที่อบรมเลี้ยงดูนักเรียนมาเป็นเวลานานที่สุด

วิธีตอบ 1. แบบสอบถามมีจำนวนทั้งหมด 60 ข้อ เป็นข้อความเกี่ยวกับการปฏิบัติของบิดามารดาต่อนักเรียน

2. ขอให้นักเรียนระลึกถึงเหตุการณ์ที่ล่วงมาแล้วว่า บิดามารดาได้ปฏิบัติต่อนักเรียนในลักษณะใด โดยทำเครื่องหมายถูก (/) ลงในช่องมากที่สุด มากปานกลาง น้อย หรือน้อยที่สุด เพียงข้อความละ 1 ช่องเท่านั้น

3. แบบสอบถามนี้ไม่จำกัดเวลา แต่ก็อย่าเสียเวลามากนัก ถ้านักเรียนลังเลใจไม่ทราบว่า จะทำเครื่องหมายลงในช่องไหนก็ ขอเสนอให้เลือกตอบตามความคิดครั้งแรก ที่นักเรียนรู้สึกว่บิดามารดาเคยปฏิบัติต่อนักเรียนเช่นนั้นจริง ๆ

4. กรุณาตอบทุกข้อ อย่าไ้เว้นไว้เพราะจะทำให้ข้ออื่น ๆ เสียไปด้วย

ตัวอย่างแบบสอบถาม

วิธีการที่บิดามารดาปฏิบัติต่อนักเรียน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(๐) บิดามารดาไม่ค่อยให้ความสนใจในการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียน					
(๐๐) เมื่อนักเรียนทำผิดมักถูกลงโทษหรือถูกดุคำอย่างรุนแรง ฯลฯ					

การให้คะแนน

การตรวจให้คะแนน เป็นดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

เมื่อรวมคะแนนแต่ละตอนแล้ว ตอนใดนักเรียนได้คะแนนมากกว่าตอนที่ได้คะแนนรองลงมาไม่ต่ำกว่า 5 คะแนน จะถือว่านักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูตามประเภทที่ได้รับคะแนนสูงสุดนั้น

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวให้เด็กวัยรุ่นแต่ละห้องเรียนที่สุ่มได้ตอบ แล้วนำคำตอบมาแยกกลุ่มตัวอย่างย่อยตามที่กำหนดไว้คือ
 - 1.1 เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ที่มีอายุ 13 - 15 ปี และ 16 - 18 ปี
 - 1.2 เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยกที่มีอายุ 13 - 15 ปี และ 16 - 18 ปี
2. นำแบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาให้กลุ่มตัวอย่างตอบ แล้วนำข้อมูลที่ได้ออกมาเป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูแต่ละประเภท และสุ่มตัวอย่างตามวิธีที่กำหนดไว้
3. นำแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการมีคูครอง ให้กลุ่มตัวอย่างตอบอีกครั้งหนึ่ง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน โดยใช้สูตรต่อไปนี้

- 1.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{Gullford. 1950 44})$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน
	N	แทน	จำนวนเด็กวัยรุ่นในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 หาค่าความแปรปรวน (Variance) โดยใช้สูตร

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)} \quad (\text{Ferguson. 1981 : 65})$$

เมื่อ	s^2	แทน	ความแปรปรวน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนเด็กวัยรุ่นในกลุ่มตัวอย่าง

2. วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู โดยใช้วิธีแบ่งครึ่ง (Split - half) เป็นข้อๆ ข้อที่

$$r_{\frac{1}{2}\frac{1}{2}} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}} \quad (\text{Garrett. 1966 : 143})$$

เมื่อ	$r_{\frac{1}{2}\frac{1}{2}}$	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามครึ่งฉบับ
	$\sum X, \sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนข้อๆ และข้อที่ตามลำดับ
	$\sum X^2, \sum Y^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนนข้อๆ และข้อที่ตามลำดับ
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณของคะแนนข้อๆ และข้อที่
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามครึ่งฉบับแล้วนำมาขยายให้เป็นค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

$$r_{tt} = \frac{2r_{\frac{1}{2}\frac{1}{2}}}{1 + r_{\frac{1}{2}\frac{1}{2}}} \quad (\text{Garrett. 1966 : 339})$$

เมื่อ	r_{tc}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	$r_{\frac{1}{2}\frac{1}{2}}$	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามครึ่งฉบับ

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการมีคูครอง โดยใช้
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบแอลฟา

$$r = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right] \quad (\text{Cronbach. 1970 161})$$

เมื่อ r แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
 n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งฉบับ
 S_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

4. หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}} \quad (\text{Ferguson. 1981 178})$$

เมื่อ t แทน ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อ
การมีคูครอง
 $\bar{X}_H, \bar{X}_L$ แทน ค่าเฉลี่ยรายข้อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ
 S_H^2, S_L^2 แทน ความแปรปรวนรายข้อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
ตามลำดับ
 n_H, n_L แทน จำนวนเด็กวัยรุ่นในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

(56) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม
ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สูตร

$$t = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)}{\sqrt{\frac{(n_1-1)S_1^2 + (n_2-1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

(Feigunson. 1981 : 177)

- เมื่อ t แทน ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อการมีคูครอง
- $\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
- S_1^2, S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
- n_1, n_2 แทน จำนวนเด็กวัยรุ่นในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
6. วิเคราะห์ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม โดยใช้สูตร

$$F = \frac{MS_b}{MS_w} \quad (\text{Edwards. 1968 140})$$

$$df_1 = k-1, \quad df_2 = N-k$$

- เมื่อ MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม
- MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
7. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้สูตร Scheffe

$$D_L = \sqrt{(k-1)F_{\alpha, 1, 2} MS_w \sum \frac{1}{n_j}}, \quad D = X_1 - X_j$$

(Edwards. 1968 150 - 153)

- เมื่อ F แทน ค่าวิกฤติจากตาราง
- ν_1 แทน $k-1$
- ν_2 แทน $K-k$
- k แทน จำนวนชุดของตัวอย่าง
- n_j แทน ขนาดของตัวอย่างชุดที่
- MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนเต็มภายในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
t	แทน	ค่าที่พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าที่พิจารณาใน F-distribution
SS	แทน	Sum of Square
MS	แทน	Mean of Square
df	แทน	Degree of freedom
S-Method	แทน	Scheffé Method
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปของตารางตามสมมุติฐานและแปลผลตามลำดับดังนี้

ตาราง 4 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัว
สมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก

	ครอบครัวสมบูรณ์	ครอบครัวแตกแยก	t
N	240	240	
$\bar{X}$	114.2	112.1083	1.3707
S^2	259.3155	299.5949	

จากตาราง 4 พบว่าเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัว
แตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 5 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัว
สมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก เมื่อจำแนกตามช่วงวัย

ช่วงวัย	ครอบครัวสมบูรณ์			ครอบครัวแตกแยก			t
	N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
วัยรุ่นตอนต้น	120	114.1538	246.2016	120	110.7833	272.4569	1.6234
วัยรุ่นตอนกลาง	120	114.2417	274.6050	120	113.4333	325.7098	0.3641

จากตาราง 5 พบว่าเด็กวัยรุ่นตอนต้น และเด็กวัยรุ่นตอนกลางที่มาจาก
ครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 6 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีลูกครอง ระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มาจากรอบครัว
สมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก เมื่อจำแนกตามเพศ

เพศ	ครอบครัวสมบูรณ์			ครอบครัวแตกแยก			t
	N	X	S ²	N	$\bar{X}$	S ²	
ชาย	120	116.2167	220.6754	120	116.9417	237.3159	0.3711
หญิง	120	112.1833	291.9325	120	107.275	317.2767	2.1784*

$$t_{.05, 238} = 1.972$$

จากตาราง 6 พบว่าเด็กวัยรุ่นเพศชาย ที่มาจากรอบครัวสมบูรณ์และครอบครัว
แตกแยก มีทัศนคติต่อการมีลูกครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
แต่เด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก มีทัศนคติต่อ
การมีลูกครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 7 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครอง ระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัว
สมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก เมื่อจำแนกตามวิธีการอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดู	ครอบครัวสมบูรณ์			ครอบครัวแตกแยก			t
	N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
แบบทอดทิ้ง	80	109.4625	272.0998	80	109.7125	368.6631	0.0883
แบบประชาธิปไตย	80	120.2532	181.2532	80	120	170.4304	0.1192
แบบปกป้องฯ	80	112.8875	269.6201	80	106.6125	269.8100	2.4210*

$$t_{.05, 158} = 1.976$$

จากตาราง 7 พบว่าเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งและแบบประชาธิปไตย ซึ่งมาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป ซึ่งมาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 8 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครอง ระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัว
สมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก ที่มีช่วงวัยและเพศเหมือนกัน

ช่วงวัย	เพศ	ครอบครัวสมบูรณ์			ครอบครัวแตกแยก			t
		N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
วัยรุ่นตอนต้น	ชาย	60	116.4	231.1932	60	115.3167	186.4573	0.4106
	หญิง	60	111.9167	225.1624	60	106.25	321.2754	1.8282
วัยรุ่นตอนกลาง	ชาย	60	116.0333	213.8294	60	118.5667	286.8260	0.8770
	หญิง	60	112.45	333.5059	60	108.3	316.5186	1.2608

④

จากตาราง 8 พบว่าเด็กวัยรุ่นตอนต้นและเด็กวัยรุ่นตอนกลางที่มาจาก
ครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกทั้งเพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่อการมี
คูครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 9 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองของเด็กวัยรุ่นตอนต้น และเด็กวัยรุ่นตอนกลาง ที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ โดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ

ช่วงวัย	เพศชาย			เพศหญิง			t
	N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
วัยรุ่นตอนต้น	60	116.4	231.1932	60	111.9167	255.1624	1.5747
วัยรุ่นตอนกลาง	60	116.0333	231.8294	60	112.45	333.5059	1.1864

③ จากตาราง 9 พบว่าเด็กวัยรุ่นตอนต้นและเด็กวัยรุ่นตอนกลาง ที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ เพศชาย และเพศหญิง มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 10 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองของเด็กวัยรุ่นเพศชายและเด็กวัยรุ่นเพศหญิง ที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ โดยเปรียบเทียบระหว่างช่วงวัย

เพศ	เด็กวัยรุ่นตอนต้น			เด็กวัยรุ่นตอนกลาง			t
	N	$\bar{X}$	s^2	N	$\bar{X}$	s^2	
ชาย	60	116.4	231.1932	60	116.0333	213.8294	0.1346
หญิง	60	111.9167	255.1624	60	112.45	333.5059	0.1703

๒.

จากตาราง 10 พบว่าเด็กวัยรุ่นเพศชายและเด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ วัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนกลางมีทัศนคติต่อการมีคูครอง แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองของเด็กวัยรุ่นตอนต้น และเด็กวัยรุ่นตอนกลาง ที่มาจากครอบครัวแตกแยก โดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ

ช่วงวัย	เพศชาย			เพศหญิง			t
	N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
เด็กวัยรุ่นตอนต้น	60	115.3167	186.4573	60	106.25	321.2754	3.1168 **
เด็กวัยรุ่นตอนกลาง	60	118.5667	286.8260	60	108.3	316.5186	3.2376 **

$$t_{.01, 118} = 2.616$$

จากตาราง 11 พบว่าเด็กวัยรุ่นตอนต้นและเด็กวัยรุ่นตอนกลางที่มาจากครอบครัวแตกแยก เพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 12 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองของเด็กวัยรุ่นเพศชายและเด็กวัยรุ่น
เพศหญิง ที่มาจากครอบครัวแตกแยก โดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างช่วงวัย

เพศ	เด็กวัยรุ่นตอนต้น			เด็กวัยรุ่นตอนกลาง			t
	N	$\bar{X}$	S^2	N	$\bar{X}$	S^2	
ชาย	60	115.3167	186.4573	60	118.5667	286.8260	1.1572
หญิง	60	106.25	321.2754	60	108.3	316.5186	0.6288

จากตาราง 12 พบว่าเด็กวัยรุ่นเพศชายและเด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มาจาก
ครอบครัวแตกแยก วัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนกลาง มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 13 วิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติต่อการมีคูครองระหว่างเด็กวัยรุ่นเพศชาย ที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2614.1164	2	1307.0584	6.4672**
ภายในกลุ่ม	23646.25	117	202.1047	
รวม	26260.3667	119		

$$F_{.01, 2, 117} = 4.75$$

จากตาราง 13 พบว่าเด็กวัยรุ่นเพศชายที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อต้องการทราบว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูวิธีใดบ้างที่ทำให้เด็กวัยรุ่นเพศชายที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน จึงทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe ซึ่งแสดงผลการทดสอบในตาราง 14

ตาราง 14 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของทัศนคติต่อการมี
 ครอบครองของเค็กวียุ่นเพศชาย ที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และได้รับการอบรมเลี้ยงดู
 ที่แตกต่างกัน

การอบรมเลี้ยงดู		แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3
	$\bar{X}$	110.625	122.05	115.975
แบบที่ 1	110.625	-	-11.425*	-5.35
แบบที่ 2	122.05		-	6.075
แบบที่ 3	115.975			-

$$F_{.01, 2, 117} = 4.75 \quad D.F. = 9.7976$$

จากตาราง 14 พบว่าเค็กวียุ่นเพศชายที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบที่ 1 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบทอหังและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบที่ 2 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีทัศนคติต่อการมีครอบครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของทัศนคติต่อการมีครอบครองของเค็กวียุ่นเพศชายที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้วยวิธีอื่น ๆ

ตาราง 15 วิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติต่อการมีคูครองระหว่างเด็กวัยรุ่น
เพศหญิง ที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2401.2666	2	1200.6333	4.3438*
ภายในกลุ่ม	32338.7002	117	276.3991	
รวม	34739.9668	119		

$$F_{.05, 2, 117} = 3.07$$

จากตาราง 15 พบว่าเด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อต้องการทราบว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูวิธีใดบ้าง ที่ทำให้เด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน จึงทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีของ Scheffe ซึ่งแสดงผลการทดสอบในตาราง 16

ตาราง 16 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยรายการของทัศนคติต่อการมี
 ครอบครองของเค็กวียุ่นเพศหญิงที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และได้รับการอบรมเลี้ยงดู
 ที่แตกต่างกัน

การอบรมเลี้ยงดู		แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3
	$\bar{X}$	108.3	118.45	109.8
แบบที่ 1	108.3	-	-10.15 *	-1.5
แบบที่ 2	118.45		-	8.6500
แบบที่ 3	109.8			-

$$F .05, 2, 117 = 3.07, \quad D.F. = 9.2116$$

จากตาราง 16 พบว่าเค็กวียุ่นเพศหญิงที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบที่ 1 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบที่ 2 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีทัศนคติต่อการมีครอบครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของทัศนคติต่อการมีครอบครองของเค็กวียุ่นเพศหญิงที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้วยวิธีอื่น ๆ

ตาราง 17 วิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติต่อการมีคูครองระหว่างเด็กวัยรุ่นเพศชายที่มาจากครอบครัวแตกแยก ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2001.1669	2	1000.5335	4.4613 *
ภายในกลุ่ม	26239.5249	117	224.2694	
รวม	37755.9248	119		

$$F .05, 2, 117 = 3.07$$

จากตาราง 17 พบว่าเด็กวัยรุ่นเพศชายที่มาจากครอบครัวแตกแยกและได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อต้องการทราบว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูวิธีใดบ้างที่ทำให้เด็กวัยรุ่นเพศชายที่มาจากครอบครัวแตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน จึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีของ Scheffe' ซึ่งแสดงผลการทดสอบในตาราง 18

ตาราง 18 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของทัศนคติต่อการมี
 ครอบครองของเด็กวัยรุ่นเพศชาย ที่มาจากครอบครัวแตกแยกซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดู
 ที่แตกต่างกัน

การอบรมเลี้ยงดู		แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3
	$\bar{X}$	114.675	122.675	113.475
แบบที่ 1	114.675	-	-8	1.2
แบบที่ 2	122.675		-	9.2*
แบบที่ 3	113.475			-

$$F_{.05, 2, 117} = 3.07, D.F. = 8.2975$$

จากตาราง 18 พบว่าเด็กวัยรุ่นเพศชายที่มาจากครอบครัวแตกแยก
 ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบที่ 2 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและได้รับ
 การอบรมเลี้ยงดูแบบที่ 3 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป มีทัศนคติต่อ
 การมีครอบครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่าง
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของทัศนคติต่อการมีครอบครองของเด็กวัยรุ่นเพศชาย ที่มาจาก
 ครอบครัวแตกแยก ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้วยวิธีอื่น ๆ

ตาราง 19 วิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติต่อการมีคูครองระหว่างเด็กวัยรุ่น
เพศหญิงที่มาจากครอบครัวแตกแยก ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	6560.1499	2	3280.0750	12.3019**
ภายในกลุ่ม	31195.7749	117	266.6306	
รวม	37755.9248	119		

$$F_{.01, 2, 117} = 4.75$$

จากตาราง 19 พบว่าเด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มาจากครอบครัวแตกแยกซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อต้องการทราบว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูวิธีใดบ้างที่ทำให้เด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มาจากครอบครัวแตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน จึงทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีของ Scheffe ซึ่งแสดงผลการทดสอบในตาราง 20

ตาราง 20 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของทัศนคติต่อการมี
 คุ้มครองของเค็กวียุ่นเพสหญิงที่มาจากครอบครัวแตกแยก ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดู
 ที่แตกต่างกัน

การอบรมเลี้ยงดู		แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3
	$\bar{X}$	104.75	117.325	99.75
แบบที่ 1	104.75	-	-12.575**	5
แบบที่ 2	117.325		-	17.575 **
แบบที่ 3	99.75			-

$$F_{.01, 2, 117} = 4.75, D\alpha = 11.2537$$

จากตาราง 20 พบว่าเค็กวียุ่นเพสหญิงที่มาจากครอบครัวแตกแยก ซึ่งได้รับ
 การอบรมเลี้ยงดูแบบที่ 1 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งและได้รับการอบรมเลี้ยงดู
 แบบที่ 2 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และเค็กวียุ่นเพสหญิงที่ได้รับการอบรม
 เลี้ยงดูแบบที่ 2 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และได้รับการอบรมเลี้ยงดู
 แบบที่ 3 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป มีทัศนคติต่อการมีคุ้มครอง
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบว่ามี ความแตกต่างอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติของทัศนคติต่อการมีคุ้มครองระหว่างเค็กวียุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู
 แบบที่ 1 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง กับที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครอง
 เกินไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ และครอบครัวแตกแยก โดยจำแนกตามช่วงวัย เพศ และวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา และศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองของเด็กวัยรุ่น ที่มาจากครอบครัวที่มีสภาพทางครอบครัวของบิดามารดาลักษณะเดียวกัน โดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างช่วงวัย เพศ และวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ และครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

1.1 เด็กวัยรุ่นตอนต้นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

1.2 เด็กวัยรุ่นตอนกลางที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ และครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

2. เด็กวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ และครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

2.1 เด็กวัยรุ่นเพศชายที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ และครอบครัวแตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

2.2. ได้กัวยัร่นเพศหญิงที่มาจากครอบครั้วสมบุรณ์ และครอบครั้วแตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคุุครองแตกต่างกัน

3. ได้กัวยัร่นที่มาจากครอบครั้วสมบุรณ์ และครอบครั้วแตกแยก ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคุุครองแตกต่างกัน

3.1. ได้กัวยัร่นที่มาจากครอบครั้วสมบุรณ์ และครอบครั้วแตกแยก ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง มีทัศนคติต่อการมีคุุครองแตกต่างกัน

3.2. ได้กัวยัร่นที่มาจากครอบครั้วสมบุรณ์ และครอบครั้วแตกแยก ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีทัศนคติต่อการมีคุุครองแตกต่างกัน

3.3. ได้กัวยัร่นที่มาจากครอบครั้วสมบุรณ์ และครอบครั้วแตกแยก ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป มีทัศนคติต่อการมีคุุครองแตกต่างกัน

4. ได้กัวยัร่นที่มีช่วงวัย เพศ และสถานภาพครอบครั้วต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคุุครองแตกต่างกัน

4.1. ได้กัวยัร่นตอนต้นเพศชายที่มาจากครอบครั้วสมบุรณ์ และครอบครั้วแตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคุุครองแตกต่างกัน

4.2. ได้กัวยัร่นตอนต้นเพศหญิงที่มาจากครอบครั้วสมบุรณ์ และครอบครั้วแตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคุุครองแตกต่างกัน

4.3. ได้กัวยัร่นตอนกลางเพศชาย ที่มาจากครอบครั้วสมบุรณ์ และครอบครั้วแตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคุุครองแตกต่างกัน

4.4. ได้กัวยัร่นตอนกลางเพศหญิง ที่มาจากครอบครั้วสมบุรณ์ และครอบครั้วแตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคุุครองแตกต่างกัน

5. ได้กัวยัร่นที่มาจากครอบครั้วสมบุรณ์ ซึ่งมีช่วงวัยและเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคุุครองแตกต่างกัน

5.1. ได้กัวยัร่นตอนต้นที่มาจากครอบครั้วสมบุรณ์เพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่อการมีคุุครองแตกต่างกัน

5.2 เด็กวัยรุ่นตอนกลางที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์เพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกัน

5.3 เด็กวัยรุ่นตอนต้นและเด็กวัยรุ่นตอนกลางเพศชายที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกัน

5.4 เด็กวัยรุ่นตอนต้นและเด็กวัยรุ่นตอนกลางเพศหญิงที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกัน

6. เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยก ซึ่งมีช่วงวัยและเพศแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกัน

6.1 เด็กวัยรุ่นตอนต้นที่มาจากครอบครัวแตกแยก เพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกัน

6.2 เด็กวัยรุ่นตอนกลางที่มาจากครอบครัวแตกแยก เพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกัน

6.3 เด็กวัยรุ่นตอนต้นและเด็กวัยรุ่นตอนกลาง เพศชายที่มาจากครอบครัวแตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกัน

6.4 เด็กวัยรุ่นตอนต้นและเด็กวัยรุ่นตอนกลาง เพศหญิงที่มาจากครอบครัวแตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกัน

7. เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ ซึ่งมีเพศและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกัน

7.1 เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ เพศชาย ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกัน

7.2 เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ เพศหญิง ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกัน

8. เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยก ซึ่งมีเพศและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

8.1 เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยก เพศชายซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

8.2 เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยก เพศหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ และครอบครัวแตกแยก ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2526 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ 13 - 18 ปี มีฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาระดับปานกลาง โดยเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์จะต้องอาศัยอยู่กับบิดามารดา และเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยกต้องอาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดาเท่านั้น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น (Multistage Sampling) มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างละ 240 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

2.1 ตัวแปรอิสระ

2.1.1 สถานภาพของครอบครัว ได้แก่

2.1.1.1 ครอบครัวสมบูรณ์

2.1.1.2 ครอบครัวแตกแยก

2.1.2 เพศ ได้แก่

2.1.2.1 เพศชาย

2.1.2.2 เพศหญิง

2.1.3 วัย ได้แก่

2.1.3.1 วัยรุ่นตอนต้น

2.1.3.2 วัยรุ่นตอนกลาง

2.1.4 วิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาตามที่ได้กว้วยุ่น

รับรู้ ได้แก่

2.1.4.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง

2.1.4.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

2.1.4.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครอง

เกินไป

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทศนคติต่อการมีคู่ครอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการศึกษา คือ

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อหา
กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยชื่อ นามสกุล เพศ อายุ ชั้นเรียน สถานภาพทาง
ครอบครัวของบิดามารดา สถานภาพทางเศรษฐกิจของบิดามารดาผู้ที่ได้กว้วยุ่น
อาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน และความรู้สึกของได้กว้วยุ่นที่มีต่อครอบครัวบิดามารดา
ของตน

2. แบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาตามที่ได้กว้วยุ่น
รับรู้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อความจากแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

ของบิตามารคของ ถิ่น แพเพอร์ (ถิ่น แพเพอร์ 2517 : ภาคผนวก) และ
 นาไปหาคุณภาพของเครื่องมืออีกครั้งหนึ่ง ซึ่งผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของ
 แบบสอบถามด้วยวิธีแบ่งครึ่ง (Split - half) เป็นดังนี้

ข้อ 1 - 20 เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง มีค่าความเชื่อมั่น
 .9969

ข้อ 21 - 40 เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่าความเชื่อมั่น
 .9946

ข้อ 41 - 60 เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป
 มีค่าความเชื่อมั่น .9895

และเมื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น
 .9926

3. แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการมีคูครองของเด็กวัยรุ่น เป็นแบบสอบถาม
 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยยึดหลักในการสร้างแบบสอบถามวัดทัศนคติตามแนวทางของ
 ลิเคิร์ท (Likert) ประกอบด้วยข้อความเชิงนิมิต 23 ข้อ และเชิงนิเสธ
 11 ข้อ รวมข้อความทั้งหมด 34 ข้อ แต่ละข้อความมีค่าว่าน่าจะแจกตั้งแต่ 1.9246
 เป็นต้นไป และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา พบว่า
 มีค่าความเชื่อมั่น .9211

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการประสานงานกับครูแนะแนว
 ของโรงเรียน และดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวให้เด็กวัยรุ่นแต่ละห้องเรียนที่สุ่มได้ตอบ
 แล้วนำคำตอบที่ได้มาพิจารณาหากกลุ่มตัวอย่างตามขอบข่ายที่กำหนด ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น

1,706 คน เป็นเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ 1,109 คน และมาจากครอบครัวแตกแยก 597 คน

2. หากกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายได้ปานกลาง ซึ่งมีรายได้ประจำเดือนอยู่ระหว่าง เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 - 75 คือมีรายได้ประจำเดือนโดยเฉลี่ย 3,500 - 6,000 บาท เหลือจำนวนเด็กวัยรุ่นที่มีบิดามารคามีรายได้ในระดับปานกลาง 851 คน เป็นเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ 461 คน และครอบครัวแตกแยก 390 คน

3. ให้เด็กวัยรุ่นตอบแบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดู แล้วนำคำตอบที่ได้มาตรวจให้คะแนนเพื่อแยกประเภทวิธีการอบรมเลี้ยงดู พบว่าเหลือแบบสอบถามที่สมบูรณ์และอยู่ในเกณฑ์ที่พึงไว้ 785 ฉบับ เป็นเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ 417 คน และครอบครัวแตกแยก 368 คน

4. แยกประเภทกลุ่มเด็กวัยรุ่นเหล่านี้ตามตัวแปรต้นคือ สถานภาพทางครอบครัวของบิดามารดา เพศ วัย และวิธีการอบรมเลี้ยงดู แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวนเด็กวัยรุ่นกลุ่มละเท่า ๆ กัน คือแต่ละเซลล์ (Cell) จะมีจำนวน 20 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกกลุ่มละ 240 คน

5. นำแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการมีคูครองให้กลุ่มตัวอย่างตอบและตรวจให้คะแนนเพื่อนำค่าขอบที่ได้นำวิเคราะห์ ตามตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้สรุปตามสมมุติฐาน โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ และครอบครัวแตกแยก โดยจำแนกตามสถานภาพทางครอบครัวของบิดามารดา ช่วงวัย เพศ และวิธีการอบรมเลี้ยงดู ดังนี้

สถานภาพทางครอบครัวของบิดามารดา

1.1 เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ช่วงวัย

1.2 เด็กวัยรุ่นตอนต้นและเด็กวัยรุ่นตอนกลางที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพศ

1.3 เด็กวัยรุ่นเพศชายที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีการอบรมเลี้ยงดู

1.4 เด็กวัยรุ่นซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง และแบบประชาธิปไตยที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่พบว่าเด็กวัยรุ่นซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป ที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัยและเพศ

1.5 เด็กวัยรุ่นตอนต้นและเด็กวัยรุ่นตอนกลาง ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคู่ครองของเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางครอบครัวเหมือนกัน โดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างวัยและเพศดังนี้

ครอบครัวสมบูรณ์

2.1 เด็กวัยรุ่นตอนต้นและเด็กวัยรุ่นตอนกลางที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์เพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 เติกวัยรุ่นเพศชายและเติกวัยรุ่นเพศหญิงที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์
วัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนกลางมีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

ครอบครัวแตกแยก

2.3 เติกวัยรุ่นตอนต้นและเติกวัยรุ่นตอนกลางที่มาจากครอบครัวแตกแยก
เพศชายและเพศหญิงมีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.01

2.4 เติกวัยรุ่นเพศชายและเติกวัยรุ่นเพศหญิงที่มาจากครอบครัวแตกแยก
วัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนกลางมีทัศนคติต่อการมีคูครอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครอง ระหว่างเติกวัยรุ่นที่มาจากครอบครัว
ที่มีสถานภาพทางครอบครัวของบิดามารดา และเพศเหมือนกัน แต่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู
ที่แตกต่างกันคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง แบบประชาธิปไตย และแบบปกป้อง
คุ้มครองเกินไป ดังนี้

ครอบครัวสมบูรณ์ เพศชาย

3.1 เติกวัยรุ่นเพศชายที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดู
แบบทอดทิ้ง และแบบประชาธิปไตย มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า การอบรมเลี้ยงดูด้วยวิธีอื่น ๆ ทำให้ทัศนคติต่อการมี
คูครองของเติกวัยรุ่นเพศชายแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ครอบครัวสมบูรณ์ เพศหญิง

3.2 เติกวัยรุ่นเพศหญิง ที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ ซึ่งได้รับการอบรม
เลี้ยงดูแบบทอดทิ้งและแบบประชาธิปไตย มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูอื่น ๆ ทำให้ทัศนคติต่อการมีคู่ครองของเด็กวัยรุ่นเพศหญิงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ครอบครัวแตกแยก เพศชาย

3.3 เด็กวัยรุ่นเพศชาย ที่มาจากครอบครัวแตกแยก ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่พบว่าการอบรมเลี้ยงดูด้วยวิธีอื่น ๆ ทำให้ทัศนคติต่อการมีคู่ครองของเด็กวัยรุ่นเพศชายที่มาจากครอบครัวแตกแยกแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ครอบครัวแตกแยก เพศหญิง

3.4 เด็กวัยรุ่นเพศหญิง ที่มาจากครอบครัวแตกแยก ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบทอดทิ้งกับเด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าเด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มาจากครอบครัวแตกแยกซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง และแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคู่ครองระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ และครอบครัวแตกแยก โดยจำแนกตามสถานภาพทางครอบครัวของบิดามารดา วัย เพศ และวิธีการอบรมเลี้ยงดู ผลการวิจัยปรากฏว่า

1.1 เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ และครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณา

ในรายละเอียดพบว่า เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ และครอบครัวแตกแยก ที่มีช่วงวัย และเพศเดียวกัน มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก

1.1.1 การกำหนดกลุ่มประชากรที่มีช่วงอายุกว้างเกินไปคือ 13 - 15 ปี และ 16 - 18 ปี เมื่อสุ่มกลุ่มตัวอย่างอาจทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับอายุไม่กระจายไปทุกระดับอายุ ซึ่งมีผลต่อความเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างได้

1.1.2 จากการที่ผู้วิจัยไม่ได้ควบคุมตัวแปร เกี่ยวกับระยะเวลาของการแตกแยกของบิดามารดา ซึ่งตัวแปรดังกล่าวจะมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกนึกคิดของเด็กวัยรุ่น ทั้งเช่น ทิทยา สุวรรณธัญ และคนอื่น ๆ (ทิทยา สุวรรณธัญ และคนอื่น ๆ 2516 : 215) กล่าวว่า ทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตามประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ

1.1.3 แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ในการวัดทัศนคติต่อการมีคูครองนั้น อาจไม่ครอบคลุมและลึกพอที่จะทำให้กลุ่มตัวอย่างตอบในสิ่งที่ เป็นความรู้สึกที่เป็นจริงได้

1.1.4 อาจเป็นไปได้ว่า ในปัจจุบันสภาพความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ที่สมบูรณ์ของคนในกรุงเทพมหานครมีลักษณะไม่เหมาะสม เช่น การพบปะกันของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งอาจเนื่องมาจากสภาพปัญหาการเดินทางไปทำงาน ลักษณะอาชีพ เป็นต้น ทำให้สภาวะในครอบครัวไม่ต่างไปจากครอบครัวแตกแยก

1.1.5 จากการเรียนรู้และการปรับตัวในทางตรงกันข้ามของเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยก ซึ่งแลนด์ิส และแลนด์ิส (Landis and Landis. 1958 : 274-275) ได้ศึกษาความรู้สึกที่มีต่อการหย่าร้างของบิดามารดา เด็กเหล่านี้มีความเห็นว่า เขาจะไม่ทำตามแบบบิดามารดาอีก และจะระมัดระวังในการเลือกคูครองเป็นพิเศษด้วย แลนด์ิส และแลนด์ิส ยังให้ข้อคิดเห็นว่า การที่เด็กคิดเช่นนี้ อาจเป็นเพราะบางครั้งบุคคลจะเรียนรู้จากความผิดพลาดของคนอื่น ๆ ก็ได้

1.1.6 หลักสูตรมัธยมศึกษาทุกระดับชั้น ได้บรรจุวิชากิจกรรมแนะแนวไว้ ซึ่งวิชานี้นอกจากจะช่วยสนับสนุนการเรียนแล้ว ยังช่วยให้นักเรียนเข้าใจตนเองสามารถปรับตัวได้ จึงอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยกได้เรียนรู้และเข้าใจปัญหาครอบครัวมากขึ้น นอกจากนั้น ตัวแปรสิ่งแวดล้อมทางสังคมอื่น ๆ เช่น กลุ่มเพื่อน ครู ความรู้ความเข้าใจต่อความรู้สึกของบุตรของบิดามารดาที่มีปัญหาครอบครัว สื่อมวลชน ได้ช่วยสนับสนุนให้เด็กที่มาจากครอบครัวแตกแยกได้เรียนรู้ และเข้าใจปัญหาของบิดามารดาที่ขึ้น

1.2 เด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการศึกษาของ สกูลเลอร์ (Schooler. 1972 : 255 - 269) ซึ่งได้ศึกษาผลที่เกิดจากโครงสร้างของครอบครัวต่อค่านิยม การใช้สติปัญญาเพื่อนำไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ของเด็ก โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3,102 คน พบว่าผู้ที่มาจากครอบครัวแตกแยก หย่าร้างหรือบิดามารดาแยกกันอยู่จะมีความวิตกกังวล ไม่ไวใจคน เกรงคราญในคตินิยมมากกว่าผู้ที่มิได้มาจากครอบครัวแตกแยก และฟรีคแมน เชียร์ และคาร์ลสมีท (Freedman, Sears and Carlsmith. 1981 : 500) ได้อ้างถึงบทความของโบรเวอร์แมน และคนอื่น ๆ (Broverman and others. n.d.) ซึ่งกล่าวถึงเพศหญิงว่า เพศหญิงจะมีลักษณะสงบเสงี่ยม นุ่มนวล ชอบแสดงออก ไวต่อความรู้สึก และมักแสดงออกตรงข้ามกับความรู้สึก จากเหตุผลข้างต้นน่าจะเป็นสาเหตุให้เด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มาจากครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคูครองแตกต่างไปจากเด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ได้มาก ส่วนเด็กวัยรุ่นเพศชายที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคูครองไม่แตกต่างกัน น่าจะมีผลมาจากลักษณะโดยทั่วไปของเพศชายที่แม้จะต้องเผชิญปัญหา ก็มักแสดงความเข้มแข็ง ไม่ร้องไห้ต่อการรับรู้ ไม่ละเอียดย ซึ่งตรงกับ

บทความของโบรวเวอร์แมน และคนอื่น ๆ ที่กล่าวว่าเพศชายมีลักษณะที่เข้มแข็ง
ไม่ห่วงใยต่อการรับรู้ ไม่ยึดหยุ่น มีอิสระในตัวเอง คล่องแคล่ว กล้าที่จะทำ
อะไรมั่วซั่ว เป็นคน

1.3 เด็กวัยรุ่นซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป
ที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่ง สมสร เชื้อhirัญ (สมสร เชื้อhirัญ
2523 : 12) กล่าวว่าเด็กที่บิดามารดาบังคับกักขังมากเกินไปจะมีลักษณะ
ขาดความเชื่อถือตนเอง ไม่สามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ เพราะไม่มีโอกาสฝึกฝน
การใช้ความคิดพิจารณาตัดสินใจอะไรด้วยตนเองได้เพียงพอ ทำให้ขาดหลักการ
ต่าง ๆ รับผิดชอบไม่เป็น โดยเฉพาะเด็กที่มีปัญหาการแตกแยกในครอบครัวอยู่แล้ว
เบิร์นไซด์ และคนอื่น ๆ (Burnside and others. 1979 : 61)
กล่าวว่า ปัญหาการหย่าร้างหรือการที่เด็กมีบิดาหรือมารดาเพียงคนเดียว มีผลต่อ
การทำหน้าที่ของบิดามารดา ทำให้เด็กรู้สึกไม่ปลอดภัย รู้สึกผิดและกลัว จากความ
ตึงเครียดทางจิตใจที่เกิดขึ้นจากปัญหาคู่ครองของบิดามารดาแล้ว เด็กวัยรุ่น
เหล่านี้ยังได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้วยวิธีที่ไม่ให้อิสระ คอยปกป้องคุ้มครองตลอดเวลา
ซึ่งขัดขวางด้านพัฒนาการของเด็กวัยรุ่นที่ต้องการความอิสระ ต้องการเป็นตัวของตัวเอง
มากกว่าวัยต้น ๆ ทำให้เด็กวัยรุ่นเพิ่มความตึงเครียดและมองสภาพการณ์ของครอบครัว
ในแง่ร้ายมากขึ้นได้ ซึ่งเป็นผลต่อทัศนคติในการมีคู่ครองของเด็กในด้านลบได้

ส่วนเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ และครอบครัวแตกแยกที่ได้รับการ
อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ไม่พบว่าทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกันอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติ ฐรี บุนนาค (มัญฐรี บุนนาค 2514 : 22) ได้อ้างถึงเอกสาร
ของกรมฝึกหัดครู เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยว่า การอบรมเลี้ยงดู
แบบประชาธิปไตย ทำให้บุตรได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ได้มีโอกาสฝึกความคิดริเริ่ม

และตัดสินใจจากเรื่องเล็กไปหาเรื่องใหญ่ และสร้างเป็นนิสัย กล้าแสดงความคิดเห็น มีความเชื่อมั่นในตนเองและพึ่งตัวเองได้ ซึ่งจากข้ออ้างเหล่านี้ อาจกล่าวได้ว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แม้จะต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ก็สามารถพึ่งตัวเองได้ รู้จักปรับตัว มีความกล้าที่จะเผชิญปัญหาอย่างมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันจะมีผลต่อการมองปัญหาของครอบครัวอย่างมีเหตุผล ซึ่งทำให้ทัศนคติต่อการมีคู่ครองของเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยกและที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

และเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ และครอบครัวแตกแยกที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน จึงอาจกล่าวได้ว่า ไม่ว่าสภาพทางครอบครัวของบิดามารดาจะเป็นอย่างไร ถ้าเด็กวัยรุ่นได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งแล้ว ทัศนคติต่อการมีคู่ครองของเด็กวัยรุ่นก็ไม่แตกต่างกัน สงวน สุทธิเลิศอรุณ จารัส ก้วงสุวรรณ และจิตติพงษ์ ชรรมานุสรณ์ (สงวน สุทธิเลิศอรุณ จารัส ก้วงสุวรรณ และจิตติพงษ์ ชรรมานุสรณ์ 2522 : 99 - 100) ได้กล่าวถึงผลของการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งต่อการเกิดทัศนคติต่อตนเองของเด็กว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ จะเกิดความคิดว่าตนต่ำต้อยกว่าผู้อื่น รู้สึกเคียดแค้น ไม่ไว้วางใจใครและหวาดระแวงตลอดเวลา

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคู่ครองของเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีสภาพทางครอบครัวเหมือนกัน โดยเปรียบเทียบระหว่างเพศและช่วงวัย ผลการวิจัยปรากฏว่า

2.1 เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามเพศ และช่วงวัยนั้นคือ เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ แม้จะมีเพศแตกต่างกันหรือช่วงอายุที่แตกต่างกัน ก็ไม่ทำให้ทัศนคติ

ต่อการมีคู่ครองแตกต่างกัน เนื่องจากในครอบครัวที่สมบูรณ์ บิดามารดาครัภใคร
 ประองคองกัน เ้ก้กัวยัร่นมีประสมการณ่เก้ยวกับชีวิตรอบคร้วของบิดามารดาในทางที่ตี
 ซึ่ง ณรงค์ เล็งประชา (ณรงค์ เล็งประชา 2524 : 160) เน้นว่าครอบครัว
 ที่มีความรัก ความอบอุ่นและสนิทสนมกัน ใค้ยู่ร่วมนัน มีกิจกรรมสัมพันธ์กันเสมอ ๆ
 ทำให้สมาชิกมีอารมณ์และสุขภาพจิตดีขึ้น และในภาวะที่บุคคลไม่มีปัญหาในครอบครัว
 ความรู้สึกในทางลบต่อครอบครัว จึงไม่เห็นเด่นชัดเหมือนบุคคลที่กำลังเผชิญปัญหา
 ครอบครัว นอกจากนั้น เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นเด็กที่อยู่
 ในวัยเดียวกัน แต่มีช่วงวัยที่ใกล้เคียงกันมาก อาจทำให้ไม่เห็นความแตกต่างอย่าง
 ชัดเจนระหว่างเด็กวัยรุ่นตอนต้นและเด็กวัยรุ่นตอนกลาง ซึ่ง เฮิร์ลล็อก (Hurlock.
 1959 : 328) ได้ให้ความคิดเห็นว่า โดยทั่วไปเด็กวัยรุ่นตอนปลายจะมีปัญหา
 เหมือนเด็กวัยรุ่นตอนต้นทั้งสติปัญญา อารมณ์และสังคม แต่พบว่าในครอบครัวแตกแยก
 มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างทัศนคติของเด็กวัยรุ่น
 เพศชายและเพศหญิง ทั้งเด็กวัยรุ่นตอนต้นและเด็กวัยรุ่นตอนกลาง แสดงว่าสภาพ
 ครอบครัวแตกแยก มีผลทำให้ทัศนคติต่อการมีคู่ครองของเด็กวัยรุ่นเพศชายต่างไปจาก
 เพศหญิง ไม่ว่าช่วงอายุใด ซึ่งอาจเกิดจากการอบรมเลี้ยงดูครให้มีความประพฤติ
 เหมาะสมตามเพศ โดยฟรี้ดแมน เซียร์ และคาร์ลสมีท (Freedman Sears
 and Carlsmith. 1981 500) ได้อ้างถึงบทความของโบรเวอร์แมน
 และคนอื่น ๆ ที่ว่า จักษณะที่พบอยู่เสมอ ๆ ของเพศชายและเพศหญิง เกิดจากการ
 เรียนรู้และเลียนแบบ โดยเพศหญิงมีลักษณะสงบ เสงี่ยม นุ่มนวล ชอบแสดงออก
 ตรงซำกับความรู้สึก ใวต่อการรับรู้ ในขณะที่เพศชายมีลักษณะเข้มแข็ง ไม่ว่องไว
 ต่อการรับรู้ มีอิสระในตนเอง คล่องแคล่ว กล้าที่จะทำ ทะเยอทะยาน จากความ
 แตกต่างทั้งด้านความคิดและการกระทำของเพศชายและเพศหญิงดังกล่าว เมื่อเขา
 ต้องเผชิญกับปัญหาแตกร้างในครอบครัว การรับรู้ในปัญหาดังกล่าวของทั้งสองเพศ
 อาจเป็นไปได้ในทางตรงกันข้ามได้ทั้งด้านความคิดเห็น ความรู้สึกและพฤติกรรม

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคู่ครองระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางครอบครัวของบิดามารดา และเพศเหมือนกัน แต่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน คือการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง แบบประชาธิปไตย และแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป ผลการวิจัยปรากฏว่า

3.1 เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเด็กวัยรุ่นเพศชายและที่ระดับ .05 ในเด็กวัยรุ่นเพศหญิง แสดงว่าแม้เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ แต่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง ก็จะทำให้มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างไปจากเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่ง อรทัย ชื่นมนุญย์ (อรทัย ชื่นมนุญย์ 2518 : 44) ได้อ้างถึงงานวิจัยของ วูลเปิร์ก ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ไม่ดีระหว่างบิดามารดาและบุตร พบว่าเด็กที่บิดามารดาทะเลาะทอดทิ้งมักจะกลายเป็นเด็กที่ซลาดกั่ว สดเล มีความรู้สึกไม่มั่นคง เห็นทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวเป็นอันตรายกับตนเอง มักมีความรู้สึกเหงาหงอย โดดเดี่ยว เมื่อเติบโตขึ้นมักมีปัญหาในการรักคนอื่น หรือปัญหาในการรับรักจากคนอื่น เพราะไม่เคยเรียนรู้ที่จะรักใคร่ ไม่เคยเรียนรู้ที่จะรับรักจากคนใกล้ชิด ถ้าบิดามารดาทอดทิ้งเด็กมาก ๆ แล้วเด็กจะสร้างนิสัยและทัศนคติที่ต่อต้านคนอื่น ไม่ต้องการทำอะไรตามกฎหมายเกณฑ์ ขอบเขต และข้อจำกัดที่วางไว้ มีความวุ่นวายทางอารมณ์ และแสดงออกในลักษณะการตอบโต้ต่อความกดดันหรือต่อต้านสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ ส่วนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยนั้น สงวน สุทธิเลิศอรุณ จารัส คังวสุวรรณ และฐิติพงษ์ ธรรมานุสรณ์ (สงวน สุทธิเลิศอรุณ จารัส คังวสุวรรณ และฐิติพงษ์ ธรรมานุสรณ์ 2522 : 99 - 100) ได้กล่าวถึงผลของการอบรมเลี้ยงดูต่อการเกิดทัศนคติต่อตนเองของเด็กว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง ไม่ได้รับการเอาใจใส่ดูแลจะเกิด

ความคิดว่า ตนต่ำต้อยกว่าผู้อื่น รู้สึกเคียดแค้นไม่ไว้วางใจใคร และหากระแวงตลอดเวลา แต่เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาที่เด็กรู้สึกว่าตนมีค่า ทำให้เด็กรู้จักรักตัวเอง และเมื่อรักตัวเองเป็นแล้ว เด็กก็จะรักผู้อื่นเป็นด้วย เช่นเดียวกับ มัญชรี มุนนาค (มัญชรี มุนนาค 2514 : 22) ได้อ้างถึงเอกสารกรมฝึกหัดครูเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบประชาธิปไตยว่า ทำให้เด็กมีโอกาสได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ มีโอกาสฝึกความคิดริเริ่ม ตัดสินใจจากเรื่องเล็กไปหาเรื่องใหญ่ และจะสร้างเป็นนิสัยต่อไป กล้าแสดงความคิดเห็น มีความเชื่อมั่นในตนเอง และพึ่งตนเองได้ ซึ่งเป็นลักษณะที่ตรงข้ามกับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งอย่างชัดเจน จึงชี้ให้เห็นว่า จากลักษณะพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน ส่งผลถึงลักษณะความคิด ความรู้สึกต่อการมีคู่ครองที่แตกต่างกันได้ เนื่องจากวิธีการอบรมเลี้ยงดู อาจทำให้เด็กรู้สึกในทางบวกหรือลบต่อบิดามารดาด้วย

3.2 เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยก ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเพศชาย และที่ระดับ .01 ในเพศหญิง อภิปรายได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองเกินไปนั้นอาจทำให้ทัศนคติต่อการมีคู่ครองของเด็กวัยรุ่นแตกต่างไปจากการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่ง นรา สมประสงค์ (นรา สมประสงค์ 2520 : 6) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองเกินไปเป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้เด็กวัยรุ่นรู้สึกว่า ตนเองไม่มีความสามารถทำอะไรได้ตามใจปรารถนา มีบิดามารดาคอยควบคุมไม่ให้ความสะดวกในการกระทำที่เขาต้องการ มักคอยคุ้มครองให้ความช่วยเหลือตลอดเวลา ซึ่งลักษณะการอบรมเลี้ยงดูเช่นนี้ขัดขวางการพัฒนาการของเด็กวัยรุ่น ซึ่ง สมสร เชื้อหิรัญ (สมสร เชื้อหิรัญ 2523 : 17) กล่าวว่า ลักษณะเด่นของเด็กวัยรุ่นคือ ความต้องการเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ไม่ยอมให้บิดามารดา

มีอำนาจเหนือกว่า มีกิจกรรมนอกบ้านมากขึ้น ให้ความสำคัญกับเพื่อนมาก ดังนั้น เมื่อวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาขัดขวางความต้องการเป็นอิสระซึ่งเป็นพัฒนาการตามวัยเช่นนี้ ทำให้เด็กวัยรุ่นเกิดความรู้สึกคับข้องใจตลอดเวลา ประกอบกับปัญหาภาวะครอบครัวแตกแยก ทำให้เด็กวัยรุ่นวิตกกังวล และมีอารมณ์ตึงเครียดมากขึ้น เป็นผลให้การมองเห็นเหตุการณ์ของครอบครัวเป็นไปในแง่ลบมากขึ้นกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวแตกแยก และเมื่อเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นลักษณะตรงข้ามกับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป จึงทำให้ทัศนคติแตกต่างกันยิ่งขึ้น

นอกจากนั้นยังพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยก เพศหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง ซึ่งอธิบายได้ว่าเด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มาจากครอบครัวแตกแยกนั้น ได้รับความกดดันจากสภาวะครอบครัวของบิดามารดามาก ซึ่ง จรรยา สุวรรณพิศ (จรรยา สุวรรณพิศ 2510 : 19) ได้ชี้ให้เห็นว่า ผลอันเกิดจากการหย่าร้างในครอบครัวจะกระทบกระเทือนต่อทัศนคติ การมองดูโลกและชีวิตของเด็กเป็นอย่างมาก ประกอบกับเด็กวัยรุ่นเป็นเพศหญิง ซึ่งมีลักษณะเฉพาะคือเป็นลักษณะสงบเสงี่ยม ไวต่อการรับรู้อยู่แล้ว และเมื่อได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งขาดความเอาใจใส่ เกือบครึ่ง รวมด้วย ย่อมมีผลทำให้ทัศนคติความรู้สึกรู้สึกต่อการมีคุ้มครองต่างไปจากเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยกเช่นเดียวกัน แต่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

ส่วนเด็กวัยรุ่น เพศหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป มีทัศนคติต่อการมีคุ้มครองไม่แตกต่างกันนั้น อาจมีผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูทั้งสองแบบ ส่งผลต่อเด็กวัยรุ่นในทางลบเช่นเดียวกัน คือ เด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง วูลเบอร์กได้ศึกษาพบว่าเด็กจะมีลักษณะ

ที่หว่ากคั่ว รู้สึกไม่มั่นคง ลังเล มองสิ่งต่าง ๆ รอบตัวในแง่ร้าย ส่วนเด็กที่ได้รับ การอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป เด็กจะมีลักษณะขาดความเชื่อถือตนเอง ไม่สามารถแก้ปัญหาตัดสินใจด้วยตัวเองได้ รับผิดชอบไม่เป็น ขาดหลักการ ลักษณะ การอบรมเลี้ยงดูทั้งสองแบบจึงอาจมีผลให้เด็กวัยรุ่นรู้สึกไม่มั่นใจกับการมีคู่ครองของตน ในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

สำหรับพ่อแม่และผู้ปกครอง

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้เปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับการมีคู่ครอง จำแนกตามเพศ ช่วงวัย สถานภาพทางครอบครัวของบิดามารดาและ วิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา พบว่า

เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์และครอบครัวแตกแยก เพศหญิงมีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกัน และพบว่าเด็กวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงที่มาจากครอบครัวแตกแยกมีทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกัน ส่วนในด้านวิธีการอบรมเลี้ยงดู พบว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูมีผลทำให้ทัศนคติต่อการมีคู่ครองแตกต่างกัน ทั้งเมื่อจำแนกตามเพศ และสถานภาพทางครอบครัวของบิดามารดา โดยเฉพาะวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง และแบบปกป้องคุ้มครองเกินไป

★-จากผลการวิจัยดังกล่าว น่าจะเป็นข้อควรคำนึงของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ในการที่จะรักษาสถานภาพทางครอบครัวให้เป็นครอบครัวสมบูรณ์ ทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณอยู่ในครอบครัวอย่างอบอุ่น มองความเป็นอยู่ในครอบครัวของบิดามารดาอย่างมีความสุข เด็กจะสามารถสร้างโลกทัศน์ในการมีคู่ครองของตนได้ในทางที่ดี จากการเห็นตัวอย่างที่ดีของบิดามารดา นอกจากนั้นวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดายังเป็น

รากฐานในการสร้างบุคลิกภาพ และช่วยส่งเสริมทัศนคติต่อการมีคู่ครองได้ทั้งด้านบวก และด้านลบ แม้ในที่สุดการหย่าร้างของบิดามารดาอาจเกิดขึ้น แต่หากเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม มีรากฐานของบุคลิกภาพที่มั่นคง สามารถเผชิญปัญหาได้อย่างเหมาะสม ก็อาจจะไม่เป็นปัญหากับเด็กมากเหมือนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เป็นปัญหามาก่อน

สำหรับครูและนักแนะแนว

ครูและนักแนะแนวเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมทัศนคติต่อการมีคู่ครองที่ดี และช่วยเหลือเด็กที่ประสบกับปัญหาการหย่าร้างหรือการแตกแยกของบิดามารดา ให้สามารถเผชิญปัญหาและเรียนรู้ที่จะอยู่ในสังคมที่เหมาะสม ทำให้มองเห็นความจำเป็นของบิดามารดาหรือเหตุผลของการแตกแยกของครอบครัว และสร้างทัศนคติต่อการมีคู่ครองที่ดียิ่งขึ้น นอกจากนั้นครูและนักแนะแนวยังมีบทบาทในการป้องกันปัญหาการหย่าร้างหรือแตกแยกของครอบครัวในอนาคต โดยการจัดบริการค่านแนะแนวในโรงเรียนมัธยม หรือแก่ประชาชนทั่วไป โดยอาจจะกระทำโดย

1. ให้ความรู้แก่บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือประชาชนทั่วไป โดยการจัดบริการสนเทศด้วยวิธีการต่าง ๆ ในด้านการอบรมเลี้ยงดูบุตร ผลของการอบรมเลี้ยงดูบุตรต่อทัศนคติการมีคู่ครองและอื่น ๆ ปัญหาครอบครัวที่จะมีผลต่อเด็ก การให้ความช่วยเหลือเด็กเมื่อมีปัญหาครอบครัวตลอดการเลือกคู่ครอง เป็นต้น ซึ่งจะเป็นแนวทางแก่บิดามารดา หรือผู้ปกครองหรือประชาชนทั่วไปที่จะป้องกันช่วยเหลือ ตลอดจนส่งเสริมการมีชีวิตคู่ที่ดี อันจะมีผลต่อเด็กทั้งอนาคตและปัจจุบัน และสร้างทัศนคติต่อการมีคู่ครองในทางที่ดี และช่วยให้ประชาชนในชาติเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพต่อไป
2. จัดให้ความรู้แก่เด็กวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยม เช่นการให้ความรู้เกี่ยวกับการมีชีวิตคู่ เพศศึกษา ในช่วงโมงกิจกรรมแนะแนว ซึ่งเป็นวิธีการป้องกันการเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการมีคู่ครองได้วิธีการหนึ่ง

3. สำหรับเด็กวัยรุ่นที่มีปัญหาการแตกแยกของบิดามารดา ครูแนะแนวควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ โดยการสังเกตพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงของเด็กวัยรุ่นทั้งในด้านการเรียนและสังคม และค้นหาสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง เพื่อหาทางช่วยเหลือได้ถูกต้อง โดยพิจารณาตามความเหมาะสมเป็นรายกรณี เช่น อาจจัดเป็นกลุ่มให้คำปรึกษา หรือรายบุคคล เพื่อลดความคับข้องใจเกี่ยวกับปัญหาครอบครัวที่เกิดขึ้น และสร้างทัศนคติที่เหมาะสมต่อไป รวมทั้งการติดตามผลการช่วยเหลือ ซึ่งบางครั้งอาจจะต้องประสานงานกับผู้ปกครองที่จะช่วยเหลือเด็กวัยรุ่น

4. ควรทบทวนเป็นระยะสมของนักเรียนให้สมบูรณ์ และติดตามการเปลี่ยนแปลงทุกปีการศึกษา เพื่อจะได้ข้อมูลความเปลี่ยนแปลงทางครอบครัว ตลอดจนการเรียนของนักเรียน ซึ่งอาจมีผลมาจากปัญหาครอบครัวได้และเพื่อช่วยเหลือเด็กได้ทันเวลาที่

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย

1. ควรศึกษาเรื่องนี้กับประชากรอื่น ๆ บ้าง เช่น ผู้ที่มีครอบครัวแตกแยกชายหญิงโสดอายุมาก เด็กวัยรุ่นในระดับอุดมศึกษา

2. อาจศึกษากับตัวแปรอิสระอื่น ๆ หรือเพิ่มตัวแปรอิสระให้มากขึ้น เช่น ลำดับการเกิดฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ขนาดของครอบครัว การศึกษาของบิดามารดา บุคคลที่เด็กวัยรุ่นอาศัยอยู่ด้วย ประเภทของโรงเรียน เป็นต้น

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อการมีคูครองของเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ ครอบครัวแตกแยก และครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์

4. ควรศึกษาหาวิธีการช่วยเหลือเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยกเพื่อเปลี่ยนทัศนคติต่อการมีคูครอง โดยอาจให้การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม การศึกษารายบุคคลและการให้คำปรึกษารายบุคคล และการให้ข้อเสนอแนะ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กาญจนา หาสีตะพันธ์ ครอบครัวสัมพันธ์ สมาคมเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย
2518, 150 หน้า

การปกครอง, กรม กองทะเบียน ข่าวสารสุขภาพจิตกรรมการแพทย์ กระทรวง
สาธารณสุข 2 : 7 กรกฎาคม 2526, 55 หน้า

เกษม อุทยานิน สังคมวิทยา ทาราและกาสอนคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2506, 345 หน้า

จรรยา สุวรรณทัต "ปัญหาการหย่าร้างในครอบครัว" จิตวิทยา หน้า 19
สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย 2510

ชัชชาติ นาคบุบผา โลกของวัยรุ่น มุลินีศาสตราจารย์ ดร.หม่อมหลวงทศย์ ชุมสาย
กรกฎาคม 2516, 328 หน้า

ชัยวัฒน์ ปัญจพงศ์ สุรีย์ กาญจนวงษ์ และจารุณี นະวิโรจน์ เพศศึกษาแผนใหม่
บารมีการพิมพ์ 2523, 306 หน้า

ชาติชาย อัครวิบูลย์ และสมบุรณ์ ชัยเคชสุริยะ คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ บรรพ 5 ว่าด้วยครอบครัว นิติบรรณสาร 2521, 536 หน้า

พิทยา สุวรรณชัย และคนอื่น ๆ วิทยาศาสตร์สังคม สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์ 2516, 300 หน้า

ณรงค์ เลื่องประชา สังคมวิทยา กรุงเทพมหานคร 2524, 242 หน้า

กิเรก พรหมมี "กำเนิดครอบครัวมนุษย์" สื่อสัมพันธ์ หน้า 3 - 5 ฉบับสถานจิต
ห้องสมุดวิทยาลัยกรุงเทพฯ 5 มกราคม 2522

ถัน แพเพชร ความสำคัญระหว่างกรอบระเบียบเลี้ยงดูกับความคิดสร้างสรรค์ และ
ความเกรงใจ ปริชญานีพนธ์ กต.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2517, 84 หน้า อักสำเนา

นันทวัน สุชาโต "ความสัมพันธ์ของเยาวชนไทยเกี่ยวกับเพศ ความรักและการ
แต่งงาน" เยาวชนไทย สถาบันวิจัยทางสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2518, 140 หน้า

นันทิกา แยมสรวล การศึกษาสถานภาพครอบครัวมีความสัมพันธ์กับโนภาพแห่งตน
และพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัด
ราชบุรี ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2522, 96 หน้า อัดสำเนา

นิภา พงศ์วิรัตน์ ปัญหาสังคมของเด็กวัยรุ่นตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษาในภาคกลาง ปริชญานิพนธ์ กศ.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2520, 86 หน้า พิมพ์ดีด

บังอร ภูวภิรมย์ขวัญ การวัดบุคลิกภาพ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2525, 288 หน้า

ประภาเพ็ญ สุวรรณ ทัศนคติ การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย
ไทยวัฒนาพานิช จากัด 2520, 143 หน้า

ปราณี กิริแสง และนพเชนทร์ ชาดูกิจปชัย 'เกณฑ์การเลือกคู่สมรส'
คหเศรษฐศาสตร์ 14 : 4 ธันวาคม 2513 . 102 หน้า

เผยแพร่การศึกษา, กอง ศูนย์ประสานงานแนะแนวการศึกษาและอาชีพ เอกสาร
การแนะแนวการศึกษาและอาชีพเรื่องโรงเรียนสนองความต้องการของเด็กวัยรุ่น
ไค้อย่างไร ฉบับที่ 5 86 หน้า

พิศวง ธรรมันตา สังคมวิทยาเบื้องต้น โอเคียนส์โตร์ 2523, 415 หน้า

มัญชรี บุณนาค การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประเพณีของบิดามารดาและบุคลิกภาพ
ของเด็กในจังหวัดพระนครและทางจังหวัด วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2514, 102 หน้า อัดสำเนา

ระพี สาคริก 'ความมั่นคงของชีวิต' ใกล้หมอ 7 : 6 มิถุนายน 2526

รำไพ สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา ภูมิการพาว์ชัย ภาควิชาชีวสถิติ คณะสาธารณสุข-
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2524, 140 หน้า

วารินทร์ สายโอบเอื้อ และสุณีย์ ชีรดากร จิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาจิต-
วิทยาการศึกษาและการแนะแนว วิทยาลัยครูพระนคร 2522, 190 หน้า

วิบูลย์ นาควัชร คุยกันเรื่องชีวิต แล่ความซึ้งมีเคียดจำกัด 2522, 177 หน้า

วิเชียร เกตุสิงห์ สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย กองวิจัยการศึกษา สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2525, 181 หน้า

วีรบุรุษ วิเชียรโชติ รายงานการวิจัยเรื่องความเกรงใจในคนไทย ฉบับที่ 3
ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ความเกรงใจและ
การปรับตัว 2515 อัดสำเนา

สงวน สุทธิเลิศอรุณ จารัส กว่างสุวรรณ และฐิติพงษ์ ชรรมานุสรณ์
จิตวิทยาสังคม ชัยศิริการพิมพ์ 2522, 284 หน้า

สัญญา สัญญะวิวัฒน์ หลักสังคมวิทยา ไทยวัฒนาพานิชจำกัด 2523, 303 หน้า

สวโรช คาร์ตัน และคนอื่น ๆ "นิคามารคาในชีวิตรจริงและชีวิตรณของบุตร"
สุจิตร์วันพอแห่งชาติ สมาคมผู้อาสาสมัครและช่วยการศึกษา 5 ธันวาคม
2525, 140 หน้า

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม จิตวิทยาวัยรุ่น แพร์พิทยา 2516,
269 หน้า

สุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร เพศศึกษา ไทยวัฒนาพานิชจำกัด
2521, 284 หน้า

สุพัทรา สุภาพ สังคมวิทยา ไทยวัฒนาพานิชจำกัด 2514, 122 หน้า

โสภา ชูพิกุลชัย และคนอื่น ๆ สุขภาพจิตและการปรับอารมณ์ มหาวิทยาลัย
รามคาแหง 2518, 149 หน้า

สมศรี เชื้อศิริ, คู่มือปฏิบัติการเบื้องต้น การพยาบาลวิเคาเวช พิมพ์ครั้งที่ 3
โรงพิมพ์อักษรไทย 2525, 139 หน้า

อรทัย ชื่นมนุญย์ จิตวิทยาเกี่ยวกับโรคจิต โรคประสาทและความผิดปกติทางเพศ
กรุงเทพมหานคร 2518, 204 หน้า

Aller, Robert D. "Helping Children Understand Divorce,"
Today's Education. v. 69, p. 20, November - December,
1980.

Allport, G. N. "Attitude in C. "Crehison (ed.),"
Handbooks of Social Psychology. p. 180, Horchester,
Mass Olark University Press, 1940.

Burnside, Trine Mortenson, Priscilla Ebersole and Helen
Elena Monca. Psychosocial Caring Through out the
Life Span. Toronto, McGraw-Hill Book Company, 1971.
655 p.

Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological Testing.
3rd. ed. London, Harper - Row, Publishers, 1970.
752 p.

Edwards, Allen L. Experimental Design in Psychological
Research. 3rd. ed. New York, Holt, Rinehart and
Winston, Inc., 1968. 455 p.

Ferguson, George A. Statistic Analysis in Psychology
and Education. Tokyo, McGraw - Hill International
Book Company, 1981. 549 p.

Freedman, Jonachan L., David O. Sears and J. Merrill
Carlsmith. Social Psychology. New Jersey, Prentice -
Hall, Inc., 1981. 686 p.

Garrison, Karl C. and Robert Magoon. Educational
Psychology. Ohio, Charles E. Merrill Publishing,
1972. 403 p.

- Ginott, Haim G. Between Parent and Child. New York, The Macmillan Company, 1965. 219 p.
- Guilford, Joy Paul. Fundamental Statistics in Psychology and Education. New York, McGraw - Hill Book Company, 1950. 633 p.
- Hersch, P. and K. E. Scheibe. "Reliability and Validity of Internal - External Control as a Personality Dimension," Consulting Psychology. V. 31, p. 609, 1976.
- Hershey, Gerald L and James O. Lugo. Living Psychology. London, The Macmillan Company, 1970. 449 p.
- Hilgard, Ernest R. Introduction to Psychology. New York, Harcourt Brace and World, Inc., 1962. 614 p.
- Hunt, Morton, and Burnice Hunt. The Divorce Experience. San Francisco, McGraw - Hill Book Company, 1977. 306 p.
- Hurlock, Elizabeth R. Developmental Psychology. New York, McGraw - Hill Company, 1959. 645 p.
- Karawia, Wafaa Taha. "Divorce in the United States," Masters Abstracts. v. 15, p. 205, December, 1978.
- Kilander, Frederick H. Sex Education in the Schools. London. The Macmillan Company, 1970. 435 p.
- Landis, Judson T. and Mary G. Landis. Personal Adjustment Marriage and Family Living. New Jersey, - Prentice - Hall, Inc., 1958. 364 p.
- _____. Building A Successful Marriage. New Jersey, Prentice - Hall, Inc., 1973. 526 p.
- Newcomb, T. M. Social Psychology. New York, Prentice Press, 1954. 591 p.
- Schulz, David I. The Changing Family. New Jersey, Prentice - Hall, Inc., 1976. 418 p.
- Smart, Mollie Stevens and Laura S. Smart. Family Developing Relationships. New York, Macmillan Publishing Co., Inc., 1976. 527 p.

Triandis, Harry C. Attitude and Attitude Change. New York, John Wiley and Sons. Inc., 1971. 367 p.

Winner, B.J. Statistical Principle in Experimental Design. New York, McGraw - Hill, 1971. 672 p.

Womble, Dale L. Foundations for Marriage and Family Relations. London, The Macmillan Company, 1969. 559 p.

-

-

ภาคผนวก

-

-

ภาคผนวก ก

- แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- แบบสอบถามวิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา
- แบบสอบถามทัศนคติต่อการมีคูครอง

- - - - -

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้นำไปใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาวิจัย การตอบแบบสอบถาม จะไม่มีผลเสียหายต่อนักเรียน และข้อมูลที่ได้รับผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ จึงขอให้ นักเรียนตอบคำถามด้วยความจริงใจ

ชื่อนักเรียน _____ นามสกุล _____ เพศ _____ อายุ _____ ปี
กำลังศึกษาชั้น _____ ปัจจุบันนักเรียนอาศัยอยู่กับ _____
รายได้ของครอบครัว (บิดามารดาหรือบิดาหรือมารดา) โดยเฉลี่ย _____ บาทต่อเดือน

โปรดทำเครื่องหมายถูก (/) ลงในช่องสี่เหลี่ยม (☒)

สถานภาพทางครอบครัวของบิดามารดาปัจจุบัน

☐ อยู่ด้วยกัน	☐ แยกกันอยู่ตลอดไป	☐ แยกกันอยู่ชั่วคราว
☐ หย่าร้าง	☐ บิดาถึงแก่กรรม	☐ มารดาถึงแก่กรรม

นักเรียนมีความรู้สึกว่าการครอบครัวของบิดามารดามีความสุขเพียงใด

- ☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด ☐ ไม่มีเลย

แบบสอบถามการยอมรับเลี้ยงดูของบิดามารดา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามทั้งหมดมี 60 ข้อ ถามเกี่ยวกับความรู้สึกที่นักเรียนมีต่อการยอมรับเลี้ยงดูของบิดามารดา
2. วิธีการตอบแบบสอบถาม ให้นักเรียนระลึกถึงเหตุการณ์ที่ล่วงมาแล้วว่า บิดามารดาได้ให้การปฏิบัติต่อนักเรียนในลักษณะใด โดยการเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย หรือน้อยที่สุด เพียงข้อละ 1 ช่องเท่านั้น

ตัวอย่างการตอบ

วิธีที่บิดามารดาได้ปฏิบัติต่อนักเรียน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(๐) บิดามารดาไม่ค่อยให้ความสนใจในการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียน	✓				
(๑๑) เมื่อนักเรียนทำผิดมักถูกลงโทษตุ๋นอย่างรุนแรง					✓
ฯลฯ					

จากข้อ (๐) ที่กาเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่อง มากที่สุด แสดงว่า บิดามารดาไม่ให้ความสนใจในการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนเลย แต่หากบิดามารดาให้ความสนใจในการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนน้อยกว่านี้ ก็ให้นักเรียนกาเครื่องหมายถูกลงในช่อง มาก ปานกลาง น้อย หรือน้อยที่สุด ตามความรู้สึกของนักเรียนเป็นต้น

3. การตอบแบบสอบถามนี้ไม่จำกัดเวลา ถ้านักเรียนเกิดความลังเลใจ ไม่ทราบว่า จะตอบข้อไหนดี ขอเสนอให้นักเรียนเลือกตอบตามความคิดครั้งแรกที่นักเรียนรู้สึกว่ามี
คุณค่าได้ปฏิบัติต่อนักเรียนเช่นนั้น

4. กรุณาตอบทุกข้อ อย่าเว้นข้อใดข้อหนึ่งเป็นอันขาด เพราะจะทำให้ข้ออื่น ๆ เสียไปด้วย

ตอนที่ 1

ข้อที่	วิธีที่ปีความรคาปฏิบัติต่อนักเรียน	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1	ปีความรคาไม่คอยให้ความสนใจในการ คบเพื่อนต่างเพศของนักเรียน					
2	เมื่อนักเรียนทำผิดมักจะถูกลงโทษ หรือถูกคุกคามอย่างรุนแรง					
3	เมื่อนักเรียนขอรองให้ช่วยเหลือ มักให้ความร่วมมือ					
✓ 4	ไม่คอยให้ความสนใจในการแต่งกาย ของนักเรียนเท่าที่ควร					
5	นักเรียนมักถูกกล่าวว่าเสียชื่อเสียงในการ เลือกคบเพื่อนอยู่บ่อย ๆ					
✓ 6	ให้โอกาสที่นักเรียนจะพูดคุยหรือปรึกษา หาหรือด้วยน้อยมาก					
7	เมื่อนักเรียนกลับจากโรงเรียนผิดเวลา มักจะพูดคุยติเตียนซ้ำซากไม่จบ					

ข้อที่	วิธีที่บิดามารดาปฏิบัติต่อนักเรียน	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
8	เมื่อนักเรียนขอเงิน มักถูกกล่าวว่าย					
9	บิดามารดาให้เงินใช้จ่ายไม่เพียงพอกับ ความจำเป็น					
10	เมื่อนักเรียนแจ้งผลการเรียนให้ทราบ บิดามารดามักรู้สึกเฉย ๆ					
✓ 11	เมื่อนักเรียนทำผิดพลาด มักถูกบิดามารดา ตำหนิบ่อย ๆ					
12	คอยบ่นจู้จี้จโน้น คินี้ขณะที่นักเรียนทำงาน					
✓ 13	เมื่อนักเรียนหาในสิ่งที่ดี มักไม่ค่อยได้รับ การยกย่องชมเชย					
14	เมื่อนักเรียนนั่งคุยสนุกกับเพื่อน ๆ มักจะถูกตำหนิ					
15	มักนำความคิดของคนอื่น ๆ มาเปรียบเทียบกับนักเรียน					
-/ 16	เมื่อนักเรียนทะเลาะกับพี่ ๆ น้อง ๆ นักเรียนจะถูกตำหนิมากกว่า					
✓ 17	ให้ความสนใจเกี่ยวกับการกินการนอน ของนักเรียนน้อยเกินไป					
18	มักจะตำหนินักเรียนเมื่ออยู่ต่อหน้าพี่ ๆ น้อง ๆ					

ข้อที่	วิธีที่บิดามารดาปฏิบัติต่อนักเรียน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
19	นักเรียนมักจะได้รับสิ่งของเงินทอง					
✓ 20	น้อยกว่าคนอื่น ๆ ในครอบครัว					
✓ 20	สิ่งที่ทำให้นักเรียนยุ่งยากใจมากที่สุดคือ					
	บิดามารดาให้ความสนใจนักเรียนน้อยกว่า					
	คนอื่น ๆ					
✓ 21	เมื่อนักเรียนขอความช่วยเหลือมักให้ความ					
	ร่วมมืออย่างดี					
22	ยินดีให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมพิเศษ					
	ของโรงเรียนตามที่นักเรียนสนใจ					
✓ 23	ให้ความรักความอบอุ่นแก่นักเรียนอย่าง					
	เป็นกันเอง					
24	ให้งานนักเรียนทำพอเหมาะจะกับความสามารถ					
	ของนักเรียน					
✓ 25	ชมเชยให้กำลังใจในขณะที่นักเรียนทำงาน					
26	อนุญาตให้นักเรียนออกไปเที่ยวนอกบ้าน					
	ใดตามสมควร					
✓ 27	เมื่อนักเรียนแสดงความคิดเห็น บิดามารดา					
	จะรับฟังเป็นประจำ					
✓ 28	เมื่อนักเรียนทำผิดระเบียบ จะชี้แจง					
	ความผิดก่อนแล้วจึงลงโทษ					
29	ให้โอกาสคบเพื่อนต่างเพศตามสมควร					

ข้อที่	วิธีที่บิดามารดาปฏิบัติต่อนักเรียน	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
30	เมื่อนักเรียนทำงานผิดพลาด จะให้โอกาส แก้ตัวอีก					
31	เมื่อผลการเรียนของนักเรียนไม่ดี บิดามารดาจะพูดให้กำลังใจ					
32	ให้นักเรียนมีสิทธิใช้สิ่งของของครอบครัว ได้ทุกอย่าง					
33	เปิดโอกาสให้นักเรียนนำเพื่อน ๆ มาที่บ้านได้ทุกคน					
✓ 34	บิดามารดายอมรับนับถือในความสามารถ ของนักเรียน					
35	ให้อิสระในการที่นักเรียนจะเลือก รับประทานอาหาร					
✓ 36	ยินดีให้ความคิดเห็น เมื่อนักเรียน ต้องการขอคำปรึกษา					
✓ 37	เมื่อนักเรียนหาในสิ่งที่ดี จะยกย่องชมเชย					
✓ 38	เปิดโอกาสให้นักเรียนจัดและตกแต่งบ้านเรือน ได้ตามสมควร					
39	ให้อิสระในการเลือกศึกษาต่อหรือเลือกแผน การเรียนตามความถนัด					
✓ 40	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัว ยินดีให้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหานั้น ๆ					

ข้อที่	วิธีที่บิดามารดาปฏิบัติต่อนักเรียน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
41	ไม่ยอมให้นักเรียนคบเพื่อนต่างเพศเพราะกลัวจะเสียการเรียน					
42	เมื่อนักเรียนไปเที่ยวนอกบ้าน มักจะไปควยเสมอ					
43	เมื่อนักเรียนกลับบ้านผิดเวลา จะแสดงความหึงหวงมาก					
44	เมื่อนักเรียนทำอะไรตามลำพัง จะคอยเฝ้าดูอยู่เสมอ					
45	จะห้ามนักเรียนออกนอกบ้านในเวลาค่ำคืน เพราะกลัวจะได้รับอันตราย					
46	เวลานักเรียนไปไหน มักจะให้ไปกับผู้ใหญ่หรือคอยจับตามดู					
47	ให้นักเรียนแต่งกายใส่เสื้อผ้าโดยใช้สีและแบบที่สุภาพเป็นประจำ					
✓ 48	เมื่อนักเรียนเจ็บป่วย จะคอยดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ					
49	คอยตักเตือนควบคุมในการอ่านหนังสือประเภทนวนิยาย					
50	เมื่อนักเรียนออกไปธุระนอกบ้าน มักจะซักถามรายละเอียดว่าไปกับใคร ที่ไหนทำไม เสมอ					

ข้อที่	วิธีที่บิดามารดาปฏิบัติต่อนักเรียน	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
51	จะสืบทอดประเพณีของพ่อแม่					
52	เมื่อเวลาไปซื้อข้าวของเครื่องใช้ มักจะเลือกซื้อให้เอง					
53	ช่วยซักผ้าเสื้อผ้าให้นักเรียนบ่อย ๆ					
54	คอยนั่งเป็นเพื่อนเวลาให้นักเรียนอ่าน หนังสือหรือทำการบ้านเวลากำคั้น					
55	เวลาไปโรงเรียนมักคอยรับส่งหรือ ให้ไปกับผู้ที่ไว้วางใจได้					
56	เวลาออกนอกบ้านจะคอยตักเตือน ให้ระมัดระวังอันตรายด้วยความเป็นห่วง					
57	มักแสดงให้นักเรียนเห็นว่า นักเรียนยัง เป็นเด็กไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองได้					
58	แนะนำการศึกษาต่อหรือเลือกแผนการเรียน แก่นักเรียนตามที่มีคำแนะนำขอ					
59	สิ่งที่ทำให้นักเรียนยุ่งยากใจคือการเอาใจใส่ ของบิดามารดามากเกินไป					
✓ 60	คอยถามข่าวทุกข์สุขที่นักเรียนได้รับจาก โรงเรียนเป็นประจำ					

ตอนที่ 2

โปรดตอบคำถามต่อไปนี้

ชื่อนักเรียน _____ นามสกุล _____ เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
อายุ _____ ปี กำลังเรียนในชั้น _____

สถานภาพทางครอบครัวของบิดามารดาปัจจุบัน

☐ อยู่ด้วยกัน ☐ หย่าร้าง ☐ แยกกันอยู่ตลอดไป

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการมีคูครอง

คำชี้แจง คำตอบแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการมีคูครองนี้ ไม่ถือว่าเป็นเรื่องผิดหรือถูก และจะไม่มีผลเสียหาต่อนักเรียน แต่จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา อันเกิดจากสภาพทางครอบครัว และเป็นแนวทางในการให้การแนะแนวแก่นักเรียนเพื่อวางรากฐานการมีครอบครัวในอนาคต ผู้วิจัยจึงขอให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยความรู้สึกของนักเรียนเอง โดยไม่ใช่เกณฑ์ของสังคมหรือความรู้สึกที่ได้เรียนมาจากชั้นเรียน หรือสื่อมวลชนอื่น ๆ มาตัดสินในการตอบของนักเรียน

วิธีตอบ

1. แบบสอบถามมีทั้งหมด 34 ข้อ ขอให้นักเรียนอ่านรายการหรือข้อความในแต่ละข้อ และหาเครื่องหมายถูก (✓) ลงให้ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนในช่องจริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย หรือจริงน้อยที่สุด เพียงข้อความละ 1 ช่องเท่านั้น

2. การตอบแบบสอบถามนี้ไม่จำกัดเวลา แต่นักเรียนอย่าเสียเวลาคิดมากเกินไป หากเกิดความลังเลใจที่จะตอบ ขอให้นักเรียนตอบตามความคิดครั้งแรกที่นักเรียนมีความรู้สึก

3. โปรดทำทุกข้อ

หมายเหตุ

การมีคูครอง หมายถึงการแต่งงานโดยถูกต้องตามกฎหมาย หรือการอยู่ด้วยกันของชายและหญิงเป็นสามีภรรยาโดยพฤตินัยเท่านั้นก็ได้

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	จริง น้อย	จริง น้อยที่สุด
(o) การมีครูรองช่วยกระตุ้นให้ ใส่ใจในการทำงานมากขึ้น					✓
(oo) การมีครูรองทำให้มีภาระ ต้องเป็นห่วง ฯลฯ				✓	

จากข้อ (o) ที่ทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องจริงน้อยที่สุด แสดงว่า
การมีครูรองกระตุ้นให้มีความใส่ใจในการทำงานในระดับน้อยที่สุดในความรู้สึกของนักเรียน
หรือนักเรียนรู้สึกว่าการมีครูรองไม่ได้ช่วยกระตุ้นให้มีความใส่ใจในการทำงานเลยก็ได้
เป็นต้น

ต่อไปนี้เป็นคำถาม

ข้อที่	ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	จริง น้อย	จริง น้อยที่สุด
1	การมีผู้ครองช่วยกระตุ้นให้มีความตั้งใจในการทำงานมากขึ้น					
2	การมีผู้ครองทำให้มีชีวิตอยู่อย่างมีเป้าหมายมากขึ้น					
3	การมีผู้ครองทำให้มีเพื่อนคู่คิดที่ดี					
4	การมีผู้ครองทำให้คนเรามองการณ์ไกลมากขึ้น					
5	การมีผู้ครองเป็นความสุขที่มนุษย์ทุกคนควรได้รับ					
6	การมีผู้ครองทำให้เป็นผู้ใหญ่มากขึ้น					
7	การมีผู้ครองทำให้ความเข้มแข็งที่จะฟันฝ่าอุปสรรคได้ง่าย					
8	การมีผู้ครองทำให้ความยับยั้งชั่งใจมากขึ้น					
9	การมีผู้ครองเป็นหนทางของการสร้างหนี้สินวิธีการหนึ่ง					
10	การมีผู้ครองทำให้คนหนึ่งคนใดมีฐานะเหมือนคนรับใช้					
11	การมีชีวิตคู่ ทำให้คนเราขาดความเป็นตัวของตัวเอง					

ข้อที่	ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	จริง น้อย	จริง น้อยที่สุด
12	การมีคู่ครองทำให้เกิดความยุ่งยาก ลำบากใจตามมา					
13	การมีคู่ครองทำให้ฐานะทาง เศรษฐกิจเลวลงกว่าที่เคยเป็นอยู่					
14	การมีคู่ครองทำให้ครอบครัวหยุดการ สื่อสารทางเพศที่อื่น					
15	การมีคู่ครองทำให้ชายและหญิง เกิดความภาคภูมิใจต่อกัน					
16	การมีคู่ครองทำให้เกิดความรู้สึก อบอุ่นปลอดภัย					
17	การมีคู่ครองทำให้ชายหญิงรู้คุณค่า ของกันและกัน					
18	การมีคู่ครองเป็นการประกัน ได้ว่ามีคนที่เรารักและรักเรา					
19	การมีคู่ครองเป็นสิ่งจำเป็น สำหรับมนุษย์					
20	คู่ครองคือผู้ที่คอยให้กำลังใจและ ปลอบใจเมื่อคนหนึ่งผิดหวัง					
21	คู่ครองในปัจจุบันไม่ค่อยสนใจ จิตใจของกันและกัน					

ข้อที่	ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	จริง น้อย	จริง น้อยที่สุด
22	การมีคูครองเป็นการเล่นเกม สนุกชั่วชีวิตยาม					
23	การมีคูครองเป็นการตัดอนาคต ความก้าวหน้าของชายและหญิง					
24	ครอบครัวที่มีปัญหาสามีภรรยามีปัญหามาก					
25	การหย่าร้างเป็นการตัดอนาคต ของชีวิตบุตร					
✓26	ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า "เป็นโสดดีกว่าแต่งงาน"					
27	การมีคูครองทำให้ชายหญิงมีสังคม ที่กว้างขึ้น					
28	การทะเลาะกันของคูครอง เหมือนลิ้นกับฟัน					
29	ชีวิตคูครองคือตัวอย่างของความ สามัคคีที่ดี					
30	การมีชีวิตร่วมกันดีและทุกข์ปนกัน เป็นธรรมดา					
31	การมีคูครองทำให้มีคนเอาใจใส่ เป็นเพื่อนเมื่อยามแก่					

ข้อที่	ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริง มาก	จริง ปานกลาง	จริง น้อย	จริง น้อยที่สุด
32	การมีคู่ครองทำให้คนเรามีชีวิต ที่สมบูรณ์มากขึ้น					
33	การมีคู่ครองทำให้ไม่เหงา					
34	การมีคู่ครองเป็นสิ่งที่เสียหน้าชู้ตา ของบุคคล					

ภาคผนวก ข

- ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
- ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
- ค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ของระดับรายได้ต่อเดือน

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัถุทัศน์คติต่อการมีคู่ครอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	3.5590	18	3.9565
2	2.6543	19	2.6981
3	5.0481	20	2.6629
4	3.6571	21	2.9884
5	2.8280	22	3.2374
6	2.2965	23	2.4749
7	2.0573	24	2.5151
8	2.1247	25	2.6867
9	3.7815	26	2.7064
10	2.9941	27	3.1535
11	2.3290	28	2.0356
12	3.7619	29	4.0907
13	2.3534	30	1.9497
14	3.3893	31	1.9246
15	3.1206	32	3.4118
16	2.3416	33	5.8761
17	2.3378	34	4.6712

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

	การอบรมเลี้ยงดู แบบที่ 1 (ข้อที่ 1 - 20)	การอบรมเลี้ยงดู แบบที่ 2 (ข้อที่ 21 - 40)	การอบรมเลี้ยงดู แบบที่ 3 (ข้อที่ 41 - 60)	แบบสอบถาม ทั้งฉบับ (ข้อที่ 1 - 60)
ΣX	2,354	2,672	2,268	7,298
ΣY	2,472	2,776	2,295	7,543
ΣX^2	543,687	717,306	534,038	1,795,031
ΣY^2	618,914	776,416	542,875	1,938,205
ΣXY	579,775	739,237	528,618	1,847,630
$N\Sigma XY$	47,541,550	60,617,434	43,346,676	151,505,660
$X\Sigma Y$	5,828,976	7,417,472	5,205,060	55,018,642
$N\Sigma X^2$	44,582,334	58,819,092	43,791,116	147,192,542
$N\Sigma Y^2$	50,750,948	63,666,112	44,515,750	158,932,810
$r_{\frac{1}{2} \frac{1}{2}}$	.9996	.9893	.9793	.9853
r_{tt}	.9969	.9946	.9895	.9926

หมายเหตุ

การอบรมเลี้ยงดูแบบที่ 1 หมายถึงการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง

การอบรมเลี้ยงดูแบบที่ 2 หมายถึงการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

การอบรมเลี้ยงดูแบบที่ 3 หมายถึงการอบรมเลี้ยงดูแบบปกครองคุ้มครองเกินไป

ค่าเปอร์เซ็นต์ไต่ของระดับรายได้ต่อเนื่องของบิดามารดา ของเด็กวัยรุ่นที่มีคุณสมบัติ
อยู่ในเกณฑ์พิจารณา

ระดับฐานะทางเศรษฐกิจ	ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไต่	ระดับรายได้ต่อเนื่อง
สูง	P75 - P100	6024.4 - 8001 [↑]
กลาง	P25 - P75	3508.14 - 6024.4
ต่ำ	P1 - P25	1501 - 3508.14